

Bundel - Commissie Voldoende water en droge voeten van 20 augustus 2026

Agenda bijlagen

Actie- en toezeggingenlijst commissie VWDV 20260820

- 1   Opening en vaststelling agenda
- 2   Stukken ter consultatie
- 2.1   Aanhoudende extreme droogte en opdrogen van maatregelen
  - Dossier 4813 voorblad
  - Agenderingsverzoek AB - t.b.v. AB - Droogtemaatregelen
  - Overzichtstuk na DB-bespreking
  - 20260810 WKC Weekbericht
  - 20260813 Update 13 aug Grondwaterstanden in N2000-gebieden
  - Beantwoording technische vragen PvdD
  - Beantwoording technische vragen droogte WN
  - Bijdrage inspreker I. Baeten - Brabants Landschap, Brabantse Milieufederatie en Natuurmonumenten
  - Bijdrage inspreker M. Sanabria - Semblis
  - Bijdrage inspreker H. Kerkers - ZLTO
- 3   Sluiting

ACTIE- EN TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE VWDV

Per commissie wordt een actie- en toezeggingenlijst bijgehouden. In deze lijst houden we de acties en toezeggingen van de commissie Voldoende water en droge voeten bij.

Toegezegd in VWDV	Actie / Toezegging
20-8-2026	2.1. Aanhoudende extreme droogte en opdrogen van maatregelen Afgesproken is om tijdens de al voorziene beeldvormende bijeenkomst op 9 september o.a. in te gaan op: - het mogelijke handelingskader voor extreme droogte; - de resultaten van het door een externe partij uitgevoerde onderzoek naar mogelijke extreme droogtemaatregelen.
20-8-2026	2.1. Aanhoudende extreme droogte en opdrogen van maatregelen Dit jaar volgt een toelichting op de vervolgstappen van het beregeningsbeleid en de stand van zaken.

Commissie Voldoende water en droge voeten

Dossiernummer 4813
Extern Zaak ID 0539
Vergaderdatum 20 augustus 2026
Agendapunt 2.1
Titel Aanhoudende extreme droogte en opdrogen van maatregelen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Voldoende water en droge voeten	20 augustus 2026

Format voor het doen van een agenderingsverzoek voor een bijeenkomst of vergadering van het algemeen bestuur (AB)

Vanaf 1 januari 2026 worden de agenda's voor de beeldvormende bijeenkomsten, commissievergaderingen en AB-dagen vastgesteld door de agendacommissie van het AB.

Voor ieder voorstel of onderwerp dat u wilt agenderen voor bespreking in een beeldvormende bijeenkomst, commissievergadering of AB-dag, moet een agenderingsverzoek worden ingediend bij de agendacommissie. Gebruik hiervoor het onderstaande format.

Het ingevulde format kunt u sturen naar bestuurszaken@dommel.nl. Bestuurszaken kan u ook ondersteunen bij het invullen van het format.

De indiener(s) van het verzoek krijgen bericht zodra de agendacommissie de betreffende (concept) agenda heeft vastgesteld, of als er later nog wijzigingen zijn.

In te vullen format:

Indiener(s)	Judith Lammers
Portefeuillehouder	Mado Ruys / Martijn Tholen plv
Onderwerp	Aanhoudende extreme en opdrogen van maatregelen
Aanleiding	We zitten in de meest droge periode sinds de metingen begin vorige eeuw. Rijkswaterstaat geeft aan dat de droogte nog het hele jaar kan duren. Het nieuws gaf vorige week aan dat niet alleen de beken maar ook de instrumenten van de waterschappen aan het opdrogen zijn. Dat is zorgelijk, zeker omdat het einde van de droogte nog niet in zicht is. Gegeven de forse daling van de waterbalans van de afgelopen 15 jaar is de extreme droogte van deze zomer bovendien funest. Week na week zien we in de WKC berichten de grondwaterstanden verder dalen. Ook vorige week weer met 10-20cm (zie bijlage). Afvoeren en zuurstofgehalten al week op week laag. Tegen deze achtergrond vindt onze fractie het belangrijk om bestuurlijk met elkaar in gesprek te gaan over de situatie en de mogelijkheden die we nog zien om de impact van de droogte te dempen. We realiseren ons dat het reces is en dat terughoudendheid past bij het organiseren

	van extra vergaderingen. Tegelijkertijd vinden wij de huidige situatie dusdanig ernstig dat dit wat ons betreft het moment is om dat toch te doen. Ik heb met Bestuurszaken overlegd hoe we dit kunnen aanpakken. Er zijn verschillende mogelijkheden. Zoals aangegeven, vinden wij het belangrijk om met elkaar – fracties en DB – in gesprek te gaan. Een extra oordeelsvormende vergadering van de commissie VWDV op korte termijn lijkt hiervoor passend. Daarom dienen wij dit spoedagenderingsverzoek in.	
Doel van agendering / scope van het voorstel	Bestuurlijk met elkaar in gesprek over de extreme situatie en de mogelijkheden die we nog zien om de impact van de droogte te dempen: • Korte reflectie op de situatie. • Welke maatregelen zien we nog? Wat is daarvoor nodig en welke impact en risico's zien we daarbij. • Welke extra maatregelen zijn gewenst? • Wat vraagt de situatie op gebied van communicatie.	
Rol AB	Meedenken, kaderstellend, controlerend	
Beoogde termijn voor agendering	Gegeven de kritiek situatie beogen we op zéér korte termijn, doch binnen een week een vergadering te beleggen, uiterlijk 19 augustus.	
Te agenderen voor:		
- Beeldvorming	Nee	
- Oordeelsvorming	VWDV	2-3 uur
- Besluitvorming	Nee	<i>Geen tijdsindicatie nodig.</i>
- AB-dag	[Ja/Nee]	[aantal] min.
Evt. toelichting/opmerkingen	Door verschillende partijen zijn er technische danwel politieke vragen gesteld. Het zou fijn zijn als de organisatie zoveel mogelijk van die vragen voorafgaand aan het debat al kan beantwoorden. Dit mag echter geen effect hebben op de planning van het spoeddebat.	

Ondersteund door: Fractie Partij voor de Dieren, fractie Waternatuurlijk, fractie AWP, fractie CDA.

Extra ingelaste cie VWDV d.d. 20 augustus 2026

Droogte 2026: waar staan we, wat kunnen we nog en wat belemmert ons?

Ten behoeve van het extra ingelaste debat 20 augustus in de cie VWDV

1. Waar staan we nu?

De droogte van 2026 behoort tot de ernstigste die ons gebied de afgelopen jaren heeft meegemaakt. Het neerslag tekort bedraagt gemiddeld 280 mm. Zie het WKC bericht van 17 augustus jl. Sinds begin juli is nauwelijks neerslag gevallen, de afvoeren in beken zijn zeer laag en grondwaterstanden bevinden zich op veel locaties rond of onder historisch lage waarden voor deze tijd van het jaar. In vrijwel alle Natura 2000-gebieden binnen ons beheergebied zijn de grondwaterstanden uitzonderlijk laag.

Het waterschap heeft de afgelopen maanden alle reguliere droogtemaatregelen ingezet die binnen het huidige beheer en beleid beschikbaar zijn. De instrumentenkoffer voor oppervlaktewater is volledig benut (zie ook de maatregelen genoemd in paragraaf 2). Op 21 en 28 juli heeft het DB uitgebreid gesproken over de mogelijke inzet van aanvullende maatregelen met betrekking tot grondwater.

Hoewel hier mogelijk juridisch ruimte bestaat, heeft het DB ervoor gekozen deze maatregelen dit jaar niet toe te passen. De verwachte effectiviteit is beperkt en de maatregelen zijn naar verwachting niet goed houdbaar, terwijl de maatschappelijke en economische gevolgen aanzienlijk kunnen zijn. Ondertussen werkt het DB aan de watertransitie en beleid met meer structureel effect zoals het beregeningsbeleid, beleid kleine onttrekkingen, meer water vasthouden en de gebiedsgerichte aanpak.

Het DB gaat drie actielijnen verder uitwerken:

- Actielijn 1: het handelingsperspectief extreme droogte met prioriteit oppakken.
- Actielijn 2: strategisch inzetten om de watertransitie te versnellen en het watersysteem robuuster te maken.
- Actielijn 3: mogelijkheden voor (korte) middellange termijn optimaliseren en benutten.

Het DB stelt daarom voor om het gesprek met de commissie vooral te richten op maatregelen die kunnen bijdragen aan een structurele aanpak en breder draagvlak.

2. Welke maatregelen zijn al genomen?

Beheermaatregelen

Via ons beheer doen we geruime tijd het maximale. De stuwen staan hoog en vispassages staan dicht om het water in onze beken zo lang mogelijk vast te houden. Sinds april is stapsgewijs voor een steeds groter gebied een onttrekkingsverbod oppervlaktewater ingesteld. Vanaf medio juli is dit onttrekkingsverbod gebiedsdekkend. Met onze Vlaamse collega's is reeds contact geweest over het aanvullend inlaten van water uit Vlaanderen: in april was dit mogelijk, nu niet meer. Door het ecologische werkprotocol is de afvoer vanuit de beken al extra vertraagd, bovenop het *Hoog stuwen tenzij* beleid. Door het uitblijven van neerslag en na het nemen van alle beheermaatregelen blijven enkel de laatste noodmaatregelen over. Om KRW-beken te beschermen tegen droogval vullen we sinds enkele weken beken aan met grondwater (beken aan het infuus). Dit is op dit moment bij 4

van de geselecteerde 5 beken het geval. Waar mogelijk redden we samen met de sportvisunie vissen.

Beleidsmaatregelen

Voor agrarische beregening was tot 1 augustus het urenverbod voor beregening van grasland van kracht. Voor andere vergunde onttrekkingen en voor de gemelde putten (waaronder ook kleine onttrekkingen) zijn geen verdere maatregelen opgenomen in ons beleid. Hier zijn dan ook geen beperkingen van kracht. Op 14 juli heeft het DB besloten de 5%-regeling niet toe te passen. Onderstaande tabel geeft alle maatregelen weer die dit jaar van kracht zijn.

Datum / periode	Maatregel	Doel
Hele jaar	Hoog stuwen ("hoog tenzij")	Water zo lang mogelijk vasthouden in het systeem.
1 april	Start droogteseizoen (dit jaar bestuurlijk verlengd met één maand)	Vroegtijdig inspelen op droogterisico's.
1 april	Seizoensverbod onttrekken oppervlaktewater in Beerze, Reusel, delen van de Nete en Park Meerland	Bescherming van extra droogtegevoelige gebieden.
1 april	Geen verbod op beregenen van grasland met grondwater ingesteld	Door voldoende regen in maart waren grondwaterstanden op veel plaatsen net voldoende hersteld.
Tot 1 juni	Beschermde gebieden uitgezonderd	Daar geldt altijd een verbod op gebruik van grondwater voor grasland, sportvelden en golfbanen.
20 april	Verzoek extra waterinlaat België Kanaal Bocholt-Herentals	Meer water in Beekloop, onttrekkingsverbod oppervlaktewater voorkomen
30 mei	Uitbreiding onttrekkingsverbod oppervlaktewater naar o.a. Peelrijt, Kleine Dommel, Sterkselse Aa, Beekloop, Keersop, Run, Gender, Grote Waterloop, Beneden Reusel en Zandleij	Beschermen van planten en dieren in en rond kwetsbare beken.
1 juni	Vistrappen knijpen of sluiten	Onnodig waterverlies via afvoer voorkomen.
1 juni – 1 aug	Urenverbod beregening grasland met grondwater	Verminderen van druk op het grondwatersysteem.
27 juni	Verdere uitbreiding onttrekkingsverbod oppervlaktewater naar vrijwel heel Midden-Brabant	Beschikbare waterhoeveelheden beschermen.

13 juli	Grondwater ingezet voor aanvulling Beerze (Kampina)	Voorkomen droogval van kwetsbaar beektraject.
14 juli	Grondwater ingezet voor aanvulling Beekloop (Bergeijk)	Voorkomen droogval van kwetsbaar beektraject.
15 juli	Grondwater ingezet voor aanvulling Reusel (Landgoed De Utrecht)	Voorkomen droogval van kwetsbaar beektraject.
Juli	Geen toepassing van de 5%-ontheffingsregeling	Voorkomen dat uitzonderingen de werking van het urenverbod ondermijnen.
16 juli	Onttrekkingsverbod ook voor de Dommel	Vanaf dat moment geldt een onttrekkingsverbod voor oppervlaktewater in het gehele Dommelgebied.
5 aug	Grondwater ingezet voor aanvulling Keersop	Voorkomen droogval van kwetsbaar beektraject.

3. Welke aanvullende maatregelen kunnen nog worden genomen?

In de media is veel aandacht voor de uitbreiding van onttrekkingsverboden door andere waterschappen. Hierdoor kan de indruk ontstaan dat een vergelijkbare maatregel ook voor De Dommel wenselijk is. In de meeste gevallen betreft het echter een verbod op het onttrekken van oppervlaktewater. In de media wordt dit niet consequent verduidelijkt. Voor oppervlaktewater geldt bij De Dommel al vanaf 16 juli een volledig onttrekkingsverbod, waardoor deze ontwikkelingen niet direct vergelijkbaar zijn.

Wel zijn er enkele waterschappen waar daarnaast een onttrekkingsverbod voor grondwater van kracht is. Hieronder worden deze situaties nader toegelicht.

Grondwateronttrekkingsverbod De Bruuk in Rivierland

Eerder was al duidelijk dat Waterschap Rivierenland een onttrekkingsverbod voor het gebied De Bruuk nabij Nijmegen heeft afgekondigd. In het NRC dagblad van 13 augustus 2026 wordt het beeld geschetst hoe de agrarische sector zich daar vanuit noodzaak tot alternatieven heeft gewend. Zo wordt grondwater met slangen aangetrokken vanuit putten die nét buiten de verbodszone liggen, wordt water per as aangevoerd vanuit nabijgelegen putten die ook net buiten de zone liggen en tot slot wordt kraanwater aangewend om de teelten te beschermen. Het beeld is dat het ingestelde verbod tot een waterbedeffect heeft geleid waarmee de impact van het ingestelde verbod naar verwachting beperkt is.

Waterschap Rijn en IJssel: onttrekkingsverbod voor grondwater rond 10 gebieden

Op 11 augustus heeft Waterschap Rijn en IJssel een grondwateronttrekkingsverbod ingesteld rond tien kwetsbare natuurgebieden. De maatregel is bedoeld om verdere verdroging van natte natuur en veengebieden te voorkomen, omdat schade aan uitgedroogd veen vaak onomkeerbaar is. Het verbod richt zich op gebieden waar eerder al agrarische grondwaterputten zijn gesaneerd om de natuur beter te beschermen. Het gaat vooral nog om particuliere putten die in die gebieden aanwezig zijn. Dit is bestaand beleid.

Waterschap Limburg: geen onttrekkingsverbod voor grondwater

Op 13 augustus heeft Waterschap Limburg vanuit hun calamiteitenorganisatie gecommuniceerd vooralsnog geen grondwateronttrekkingsverbod in te stellen. Hoewel de grondwaterstanden extreem laag zijn en natuurschade dreigt, acht het waterschap een

verbod momenteel onvoldoende onderbouwd omdat het effect op natuur en grondwaterstanden niet goed aantoonbaar is. Tegelijkertijd zouden de economische gevolgen voor landbouw en industrie groot kunnen zijn. Daarmee kiest Limburg nadrukkelijk voor een zorgvuldige en proportionele afweging tussen ecologische noodzaak en maatschappelijke schade.

Waterschap Vechtstromen

Vanaf 13 augustus 2026 heeft Waterschap Vechtstromen een verbod op grondwateronttrekkingen binnen 200 meter van 11 kwetsbare grondwaterafhankelijke natuurgebieden in Zuidoost-Drenthe. Dit verbod geldt ook voor kleine onttrekkingen (van minder dan 10 m³ per uur) en onttrekkingen die onder het overgangsrecht vallen. De impact op hoeveel putten dit betrekking heeft is onduidelijk. Dit is bestaand beleid.

Waterschap Vallei en Veluwe

Vanaf 17 augustus is een grondwater onttrekkingsverbod binnen 200 meter van kwetsbare beeklopen met waardevolle natuur ingesteld. Dit geldt voor beregening van gazons, siertuinen, grasland, golfbanen, percelen mais en sportvelden met uitzondering van waterkunstgrasvelden. In de afgelopen maanden zijn al eerdere maatregelen genomen om de effecten van droogte te beperken maar door de aanhoudende droogte waren deze maatregelen niet voldoende. Er ware al eerder maatregelen genomen om de effecten van de droogte. Dit is bestaand beleid.

Algemeen beeld (polder)waterschappen

De algemeen lager gelegen waterschappen hebben ook diverse droogte maatregelen getroffen. Maatregelen zijn het sluiten van schutsluizen, het inlaten van zoetwater in bergingsgebieden (met name ten doel om veendijken te kunnen beschermen), onttrekkingsverboden voor oppervlaktewater of effluent inzetten voor het watervoerend houden van waterlopen.

Toepasbaarheid voor De Dommel

Voorgaande levert voor De Dommel weinig voorbeelden op die inzetbaar zijn. Schutsluizen zijn er niet in het gebied van De Dommel, inlaatwater om bergingsgebieden vol te zetten is niet voorhanden, onttrekkingsverboden voor oppervlaktewater zijn al maximaal ingevoerd en ons zuiveringseffluent houdt onze beken al maximaal watervoerend.

4. Wat staat aanvullende maatregelen in de weg?

Beperkte hydrologische meerwaarde

Uit onderzoeken en ervaringen van andere waterschappen blijkt dat aanvullende verboden weliswaar water besparen, maar dat het effect op de totale grondwatersituatie beperkt is. Veel maatregelen leveren slechts enkele millimeters besparing op gebiedsniveau. Terwijl in een aantal gebieden het grondwaterniveau afgelopen periode wekelijks ca. 10-20 cm is gedaald.

Juridische houdbaarheid

Een maatregel moet:

- noodzakelijk zijn;
- aantoonbaar effectief zijn;
- proportioneel zijn ten opzichte van de schade die wordt veroorzaakt.

Juist dat laatste blijkt moeilijk aan te tonen. Lage grondwaterstanden alleen zijn onvoldoende; ook moet aannemelijk zijn dat een verbod daadwerkelijk een relevant positief effect heeft.

Grote maatschappelijke gevolgen

Extra beperkingen kunnen forse gevolgen hebben voor landbouw, bedrijven, sportvelden en inwoners. Uit landelijke voorbeelden blijkt bovendien dat alternatieve routes worden gezocht waardoor het effect van verboden deels verloren kan gaan. Daarnaast ziet het waterschap toenemende maatschappelijke spanningen en agressie richting medewerkers in het veld. Ook de veiligheidsregio heeft aandacht gevraagd voor mogelijke maatschappelijke onrust bij verdere aanscherpingen.

Geen structurele oplossing

De huidige droogte laat zien dat het vraagstuk verder gaat dan calamiteitenbeheer. Sinds 2018 komen droge jaren steeds vaker voor. Structurele verbetering van de waterbalans vraagt om maatregelen op het gebied van grondwatergebruik, inrichting van het landschap, water vasthouden, infiltratie en ruimtelijke keuzes. Het huidige handelingsperspectief kan hooguit de achteruitgang vertragen; het lost de oorzaak van de droogte niet op.

5. Conclusie

Misschien is de belangrijkste les van deze droogte niet hoeveel water we tekortkomen, maar dat het landschap en watersysteem ons vertelt dat het tijd is om anders te gaan werken en ontwikkelen. Daarbij kunnen we het als waterschap niet alleen. De droogte maakt duidelijk hoe belangrijk het is om samen op te trekken met inwoners, agrariërs, bedrijven, terreinbeheerders en andere overheden. De oplossingen liggen niet uitsluitend bij het waterschap; uiteindelijk zullen we als gebied samen de omslag moeten maken naar een landschap dat weer beter in staat is water vast te houden en door te geven aan de toekomst.

Bijlagen:

- 1 . Agenderingsverzoek spoeddebat
2. WKC Weekbericht dd 10 augustus 2026
3. Update grondwaterstanden N2000 gebieden 13 augustus 2026
4. Beantwoording technische vragen PvdD
5. Beantwoording technische vragen WN

Mooie zomerse dagen

Huidige situatie watersysteem

Weersverwachting

Inhoud

Actuele en verwachte afvoeren

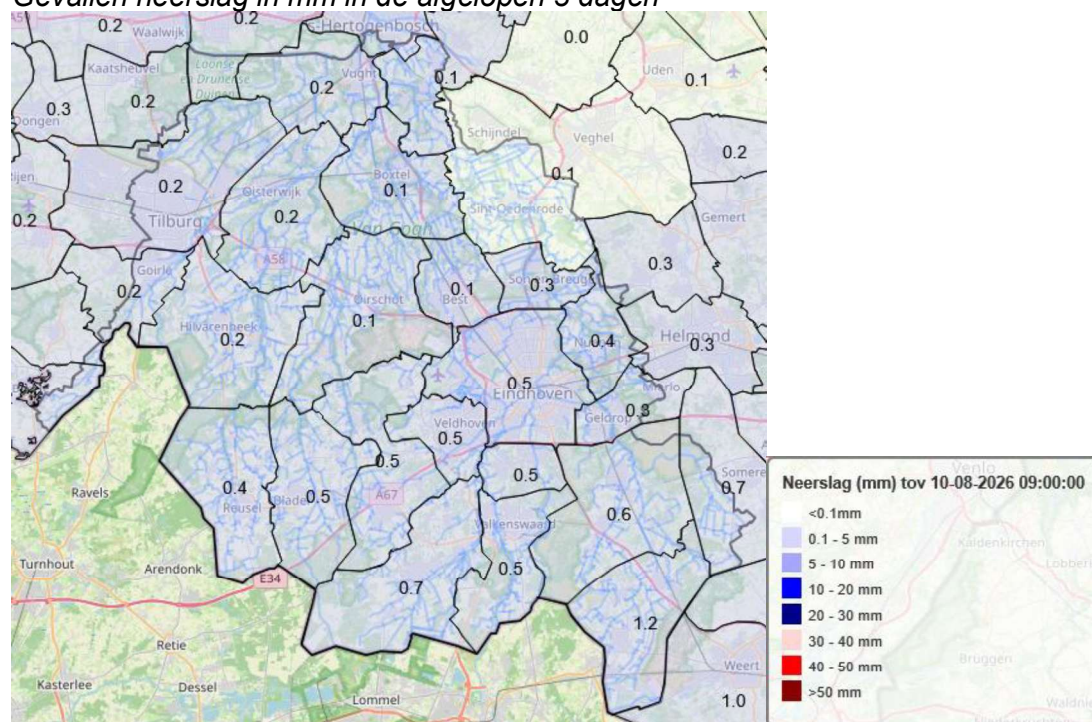
Neerslagtekort KNMI

Waterkwaliteit

Huidige situatie watersysteem

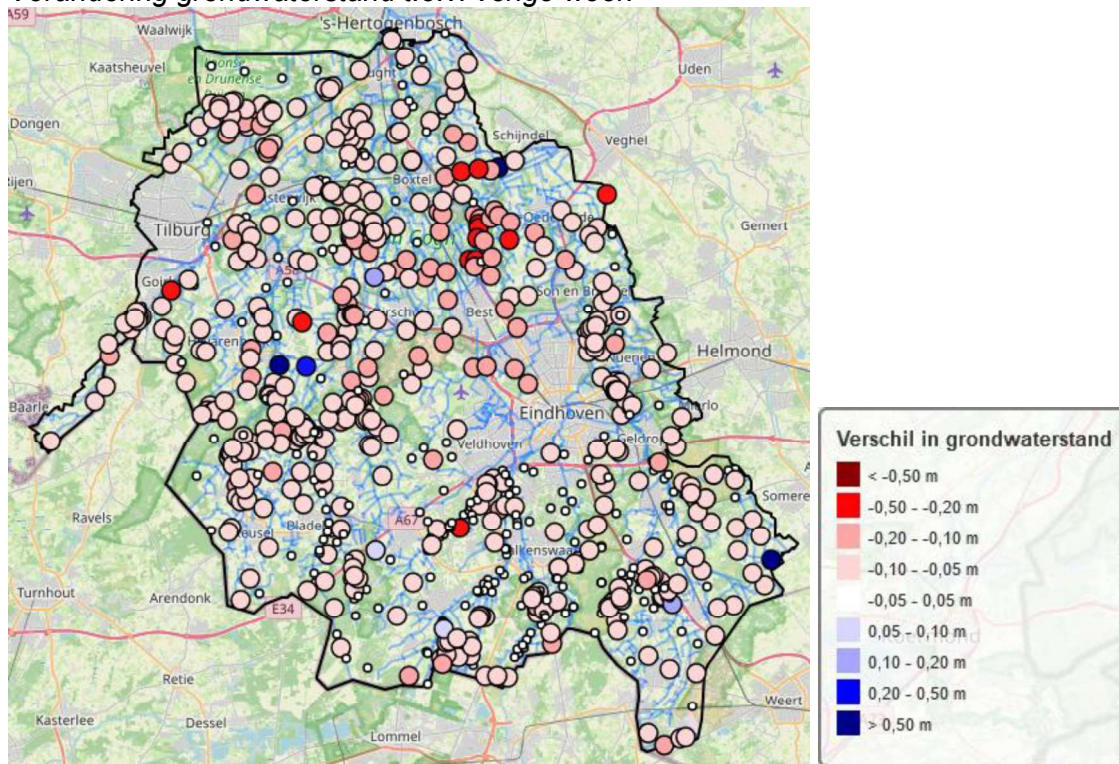
Afgelopen week is in ons beheergebied 1 tot 4 mm neerslag gevallen. Ook in de afgelopen drie dagen viel slechts een enkele millimeter neerslag. (zie Figuur 1). Grondwaterstanden zijn over het algemeen 0,10 – 0,20 m gedaald (zie Figuur 2). De grondwaterstanden zijn veelal erg droog voor de tijd van het jaar (Figuur 3). De afvoeren blijven momenteel over het algemeen zeer laag en op een aantal locaties is er geen afvoer en vallen de beken droog (zie Tabel 1 en Figuur 4).

Gevallen neerslag in mm in de afgelopen 3 dagen

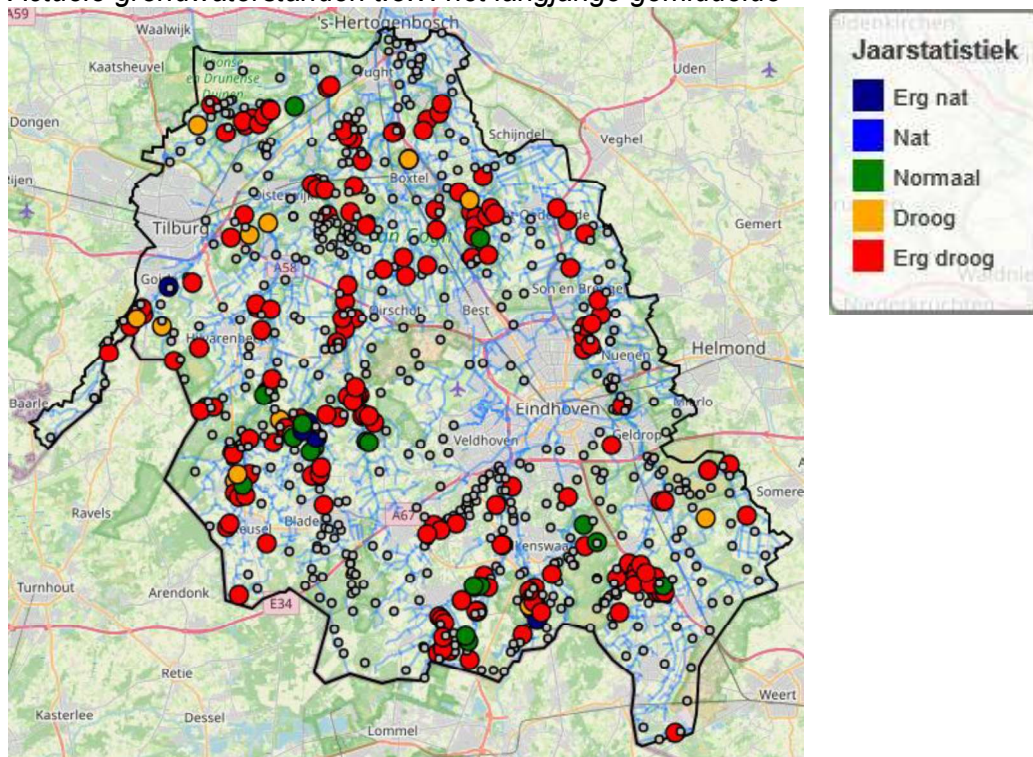
Figuur 1 : Gevallen neerslag (laatste 3 dagen) – figuur gemaakt op 10 augustus 2026. Voor de meest actuele informatie gedurende de week zie <https://waterklik.dommel.nl>

Verandering grondwaterstand t.o.v. vorige week

Figuur 2: Verschil in huidige grondwaterstand ten opzichte van vorige week (figuur gemaakt op 10-8-2026). Voor de meest actuele informatie betreft de grondwaterstandsveranderingen gedurende de week zie: <http://waterklik.dommel.nl>

Actuele grondwaterstanden t.o.v. het langjarige gemiddelde

Figuur 3 Actuele grondwaterstanden t.o.v. het langjarige gemiddelde - De kleur van de bolletjes geeft aan of de grondwatersituatie op die locatie droog, nat of normaal is voor de tijd van het jaar – figuur gemaakt op 10 augustus 2026.

Tabel 1: Representatieve debieten watersysteem. Voor de meest actuele informatie gedurende de week zie <https://waterklik.dommel.nl>

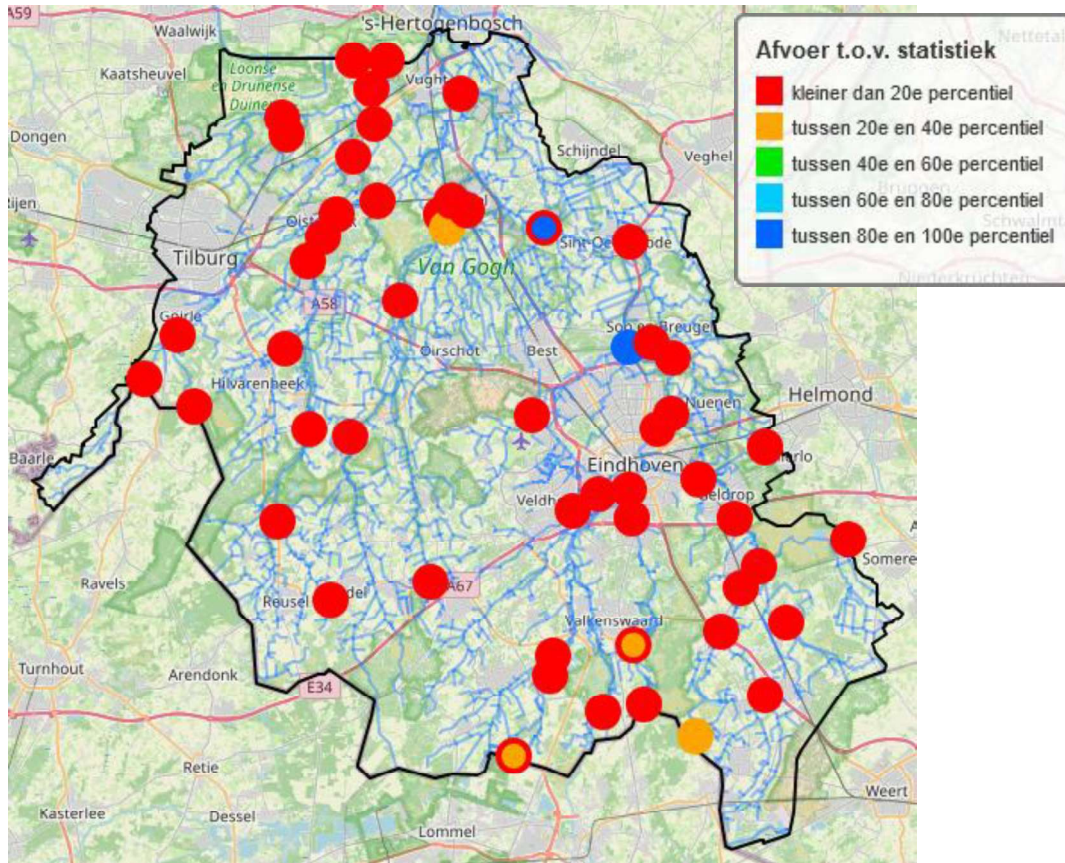
Meetlocatie	Gebied	Naam	Afvoer op 03-08-2026	Afvoer op 10-08-2026
0039	Leijen	0039 - Nieuwe Leij Goirle (Vloeder)	0.02	0.01
0055	Leijen	0055 - ADM Poppelse Leij	0.00	0.00
0056	Leijen	0056 - ADM Roverse Leij	0.03	0.03
0096	Leijen	0096 - ADM Oisterwijk	0.05	0.02
0231	Boven Reusel	0231 - ADM Spruitenstroompje Biest-Houtakker	0.00	0.00
0224	Boven Reusel	0224 - ADM Raamsloop Bladel	0.00	0.00
0340	Boven Reusel	0340 - ADM Raamsloop Lage Mierde	0.00	0.00
0341	Boven Reusel	0341 - ADM Reusel Baarschot	0.00	0.00
0251	Broekleij	0251 - ADM Broekleij N65 Helvoirt	0.01	0.01
0034	Broekleij	0034 - ZL32-st3 Stuw Vossenveld Lunetten	0.00	0.00
0300	Broekleij	0300 - ZL32 stuw Gonsalves Broekleij Vught	0.00	0.00
0234	Beekloop Keersop	0234 - ADM De Beeken Beekloop Westerhoven	0.02	0.02
0254	Beekloop Keersop	0254 - ADM De Hutten Beekloop Bergeijk	0.01	0.07
0171 Q keersop	Beekloop Keersop	0171 - ADM Keersop Oude Weerderdijk Westerhoven, Q keersop	0.00	0.00
0054	Beneden Beerze	0054 - ADM Scheepdonkseweg Beerze Bostel	0.02	0.00
0249	Beneden Beerze	0249 - ADM Heerenbeekloop Bostel	0.01	0.02
0165	Beneden Beerze	0165 - ADM Beerze Broekstraat	0.00	0.00
0202	Beneden Beerze	0202 - ADM Rosep Posthoorn	0.00	0.00
0038	Beneden Beerze	0038 - Smalwater	0.00	0.00
0219	Beneden Dommel	0219 - ADM Essche Stroom Halder	0.32	0.16
0024	Beneden Reusel	0024 - Stuw Hondenberg	0.24	0.24
0118	Beneden Reusel	0118 - Stuw Waterhoef	0.00	0.00
0091	Tongelreep	0091 - ADM Tongelreep Eindhoven	0.05	0.06
0053	Tongelreep	0053 - Achelse kluis	0.00	0.07
0027	Tongelreep	0027 - 3-Bruggen	0.02	0.04
0017	Kleine Dommel	0017 - Regelwerk Kleine Dommel A67	0.02	0.03
0298	Kleine Dommel	0298 - DL87-ST1 Broekstraat	0.00	0.00
0109	Kleine Dommel	0109 - ADM Hooiendonkse Beek	0.01	0.01
0233	Kleine Dommel	0233 - KD54 Stuw achter DAF	0.00	0.00
0029	Waterloop Zandleij	0029 - Stuw Gommelen	0.13	0.16
0033	Waterloop Zandleij	0033 - Stuw Cromvoirt	0.22	0.19
0066	Peelrijt	0066 - Aflaat Peelrijt	0.00	0.00
0079	Inlaatgebied	0079 - Inlaat Son & Breugel	0.14	0.14
0238	Strijper en Buulder Aa	0238 - ADM Buulder Aa De Kleine Bruggen Maarhoeze	0.05	0.02
0086	Strijper en Buulder Aa	0086 - Strijper Aa Roothans	0.00	0.00
0089	Strijper en Buulder Aa	0089 - Stuw Groote Aa Vennerheike	0.01	0.00
0077	Strijper en Buulder Aa	0077 - Strijper Aa Bergbosweg	0.04	0.04
0093	Boven Beerze	0093 - BZ83-st5 Mosik	0.00	0.00
0493	Boven Beerze	0493 - ADM Groote Beerze Westelbeers	0.06	0.05
0153	Zandleij	0153 - Stuw Endekeloop	0.00	0.00
0478	Zandleij	0478 - ZL25-st1 stuw Haarendael	0.00	0.00
0164	Gender	0164 - Stuw Gender Genderbeemd	0.06	0.06
0220	Gender	0220 - Stuw Groenen Gender Veldhoven	0.04	0.04
0064	Sterkselse Aa en Kanaal	0064 - Stuw Stoeiing Sterksel	0.00	0.00
0329	Sterkselse Aa en Kanaal	0329 - ADM Nortek Sterkselse Aa Heeze	0.01	0.01
0124	Boven Dommel	0124 - ADM Gennep Watermolen	0.55	0.43
0203	Boven Dommel	0203 - ADM Dommel Smits van Oyenbrug	1.51	1.33
0253	Boven Dommel	0253 - ADM Dommel Wasvenpad Eindhoven	0.58	0.48
0052	Boven Dommel	0052 - ADM Borkel & Schaft	0.57	0.56
0121	Waterloop Dommel	0121 - ADM Sint-Oedenrode	2.13	2.01
0152	Waterloop Dommel	0152 - ADM Kasteel Stapelen	0.83	0.78

Deze afvoeren worden tevens gebruikt voor de beoordeling van het instellen van een verbod op het onttrekken van oppervlaktewater.

Kleurcodering:

Afvoeren in kaart

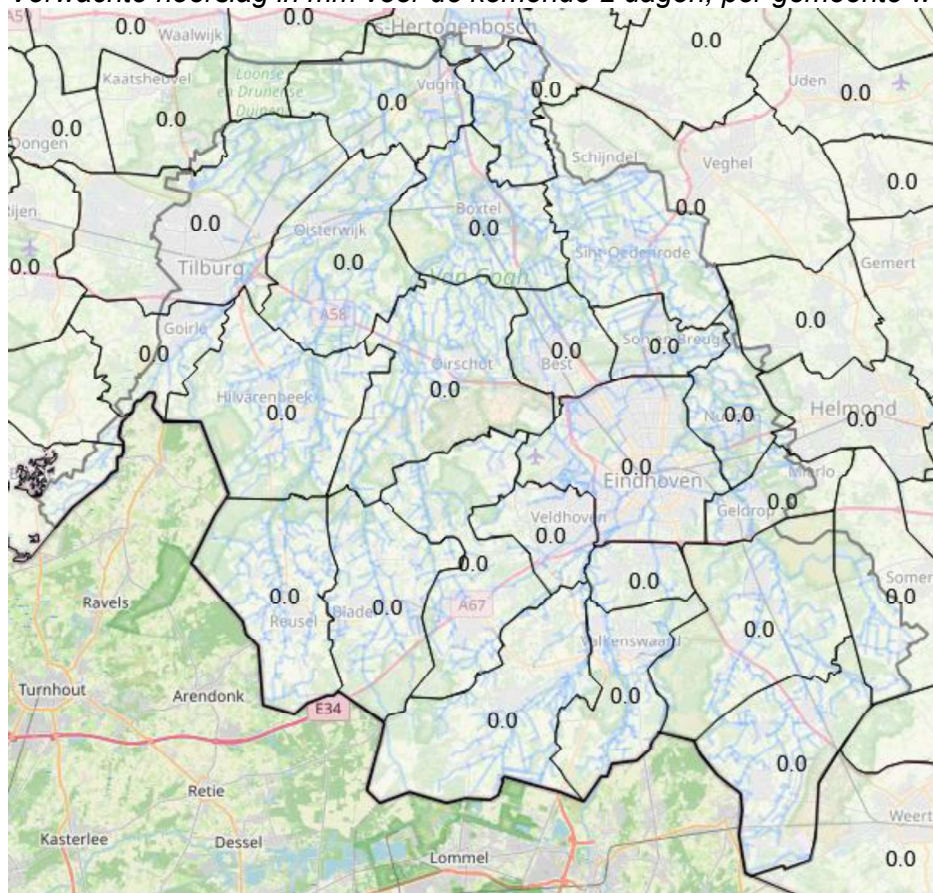

Figuur 4: Overzicht van meetlocaties en classificering van de huidige afvoermetingen (binnenkant bolletje) en de afvoeren van een week geleden (buitenkant bolletje) op basis van representatieve debieten voor het systeem – figuur gemaakt op 10-8-2026. Voor de meest actuele informatie gedurende de week zie <https://waterklik.dommel.nl>

Weersverwachting

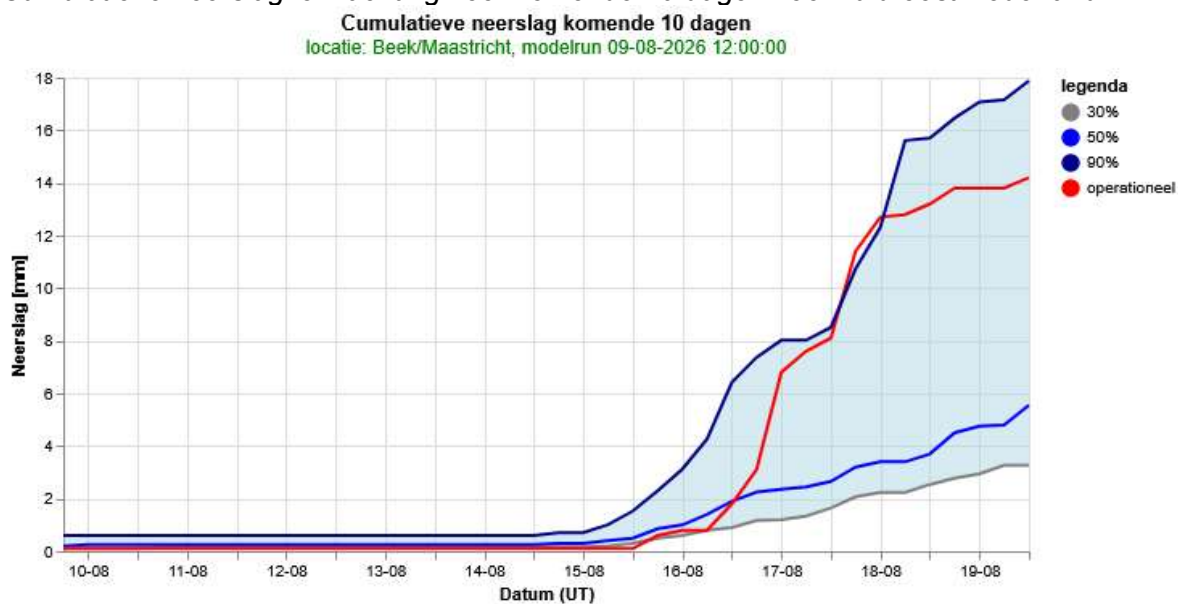
De verwachting is dat het deze week warm en droog blijft. Voor het weekend wordt slechts enkele millimeters neerslag verwacht (Figuur 5).

Verwachte neerslag in mm voor de komende 2 dagen, per gemeente weergegeven

Figuur 5: Neerslag verwachting komende 2 dagen (Harmonie) – figuur gemaakt op 10 augustus 2026

Cumulatieve neerslagverwachting voor komende 10 dagen voor zuid oost Nederland

Figuur 6: Neerslagverwachting 10 dagen Cumulatief Regio Zuid-Oost (EPS) – figuur gemaakt op 10 augustus 2026. Voor de meest actuele informatie gedurende de week zie <https://waterklik.dommel.nl>

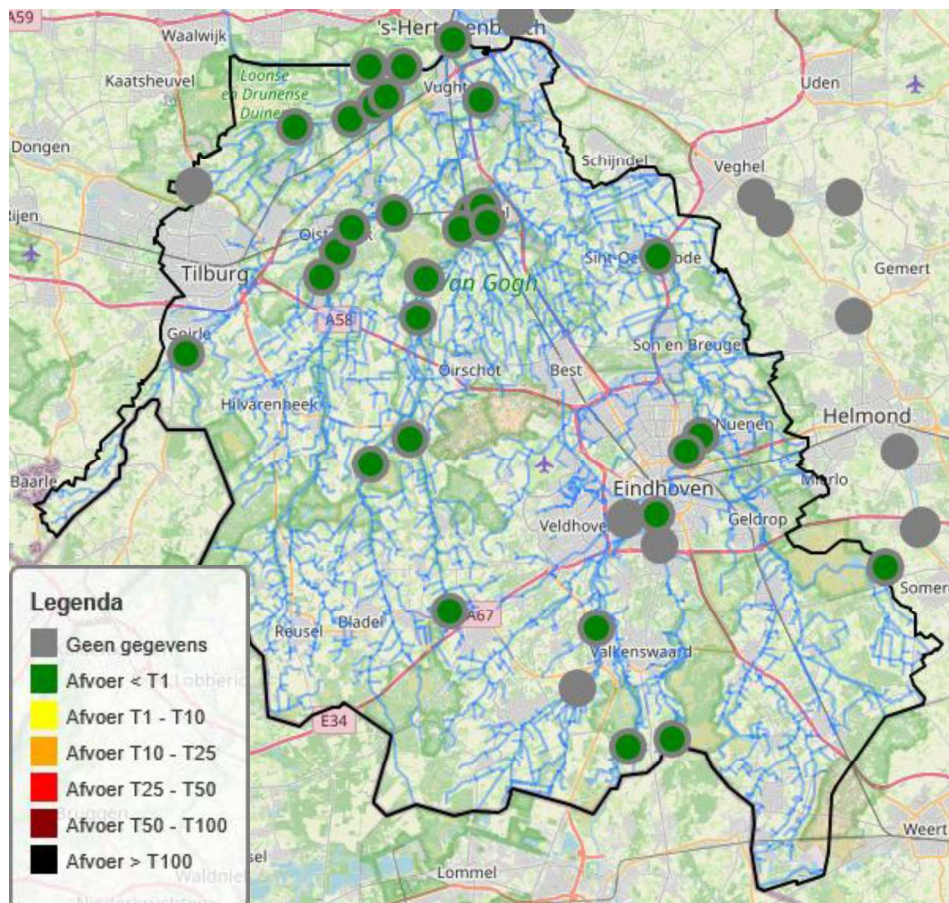
Hoogwater: Actuele en verwachte afvoeren

Maasafvoer¹

De afvoer van de Maas heeft bij Sint Pieter is momenteel circa 55m³/s. De verwachting is dat de afvoer van de Maas deze week rond de 25m³/s blijft schommelen. Een afvoer van minder dan 25m³/s is een verlaagde afvoer voor de Maas.

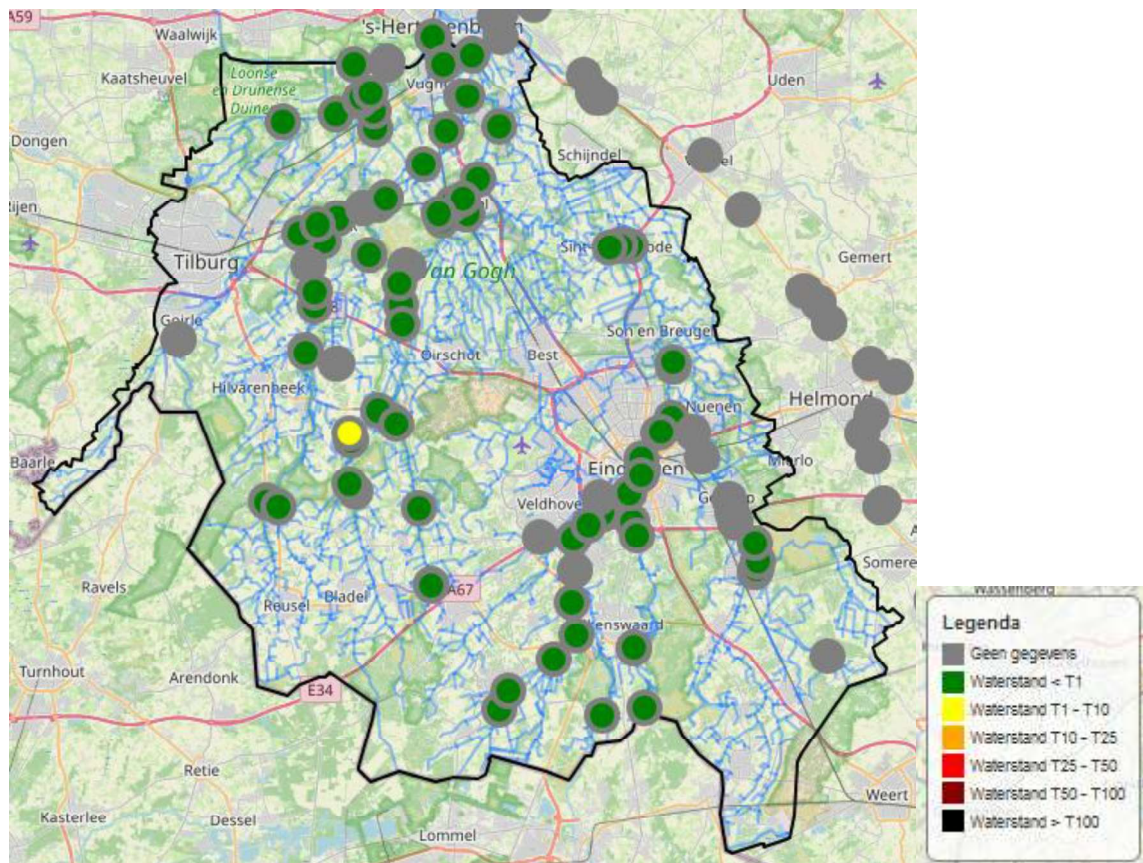
Afvoeren/waterpeilen beheergebied

Door het droge weertype zullen de afvoeren en waterstanden onder een T1 blijven (zie Figuren 7 en 8).

Figuur 7: Huidige afvoer (buitenkant bolletjes) en verwachte afvoer (binnenkant bolletjes) in relatie tot hoogwaterextremen. Groen betekent een lagere afvoer dan T=1 (afvoer die statisch gezien eens per jaar voorkomt), bij grijze bolletjes is voorsnog geen grenswaarde voor afvoeren beschikbaar of er is geen data beschikbaar - figuur gemaakt op 10 augustus 2026. Voor de meest actuele informatie gedurende de week zie <https://waterklik.dommel.nl> Aandachtspunt bij bovenstaand figuur is dat recent een aantal beekherstelprojecten zijn uitgevoerd die nog niet zijn meegenomen in de grenzen voor T1 enz.

¹ De kleur van de titel Maasafvoer geeft de situatie aan. Deze is overgenomen van de kleurcodes die Rijkswaterstaat hanteert. Bij groen is er een normale situatie. Bij geel is er sprake een verhoogde afvoer die enkele keren per jaar voorkomt. Bij oranje is er sprake van een ernstig verhoogde afvoer, en bij rood is er sprake van dreigend gevaar voor de veiligheid.

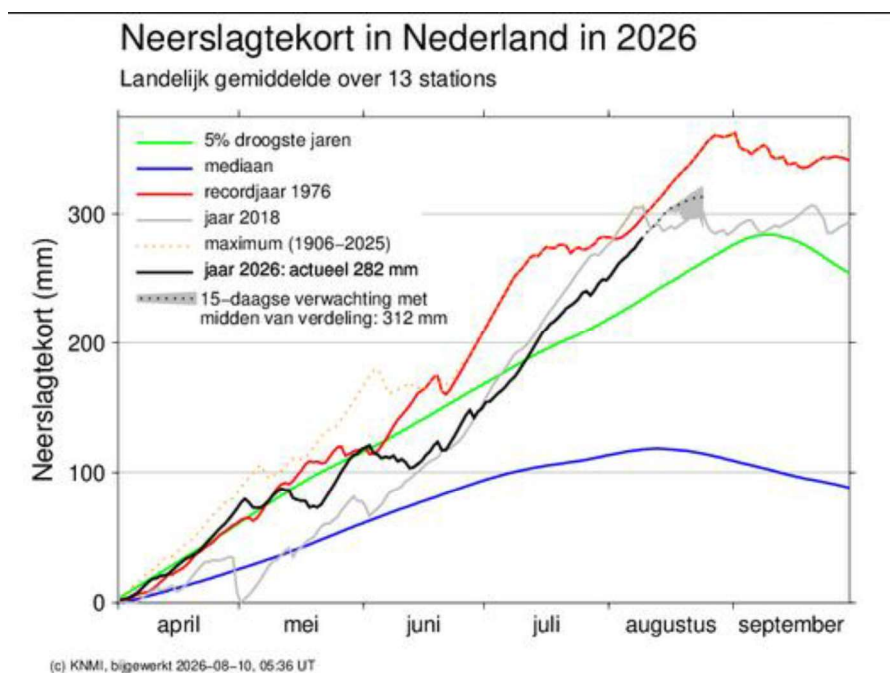
Figuur 8: Huidige waterstand (buitenkant bolletjes) en verwachte afvoer (binnenkant bolletjes) in relatie tot hoogwaterextremen. Groen betekent een lagere afvoer dan T=1 (waterstand die statisch gezien eens per jaar voorkomt), bij grijze bolletjes is vooralsnog geen grenswaarde bekend. - figuur gemaakt op 10 augustus 2026. Voor de meest actuele informatie gedurende de week zie <https://waterklik.dommel.nl>
Aandachtspunt bij bovenstaand figuur is dat recent een aantal beekherstelprojecten zijn uitgevoerd die nog niet zijn meegenomen in de grenzen voor T1 enz.

Neerslagtekort KNMI

Jaarlijks houdt het KNMI enkel gedurende het groeiseizoen het neerslagtekort bij (1 april – 1 oktober). Dit houdt in dat ieder jaar 1 april als nulpunt geldt². Voorgaande jaren doen niet mee in de berekening van het neerslagtekort.

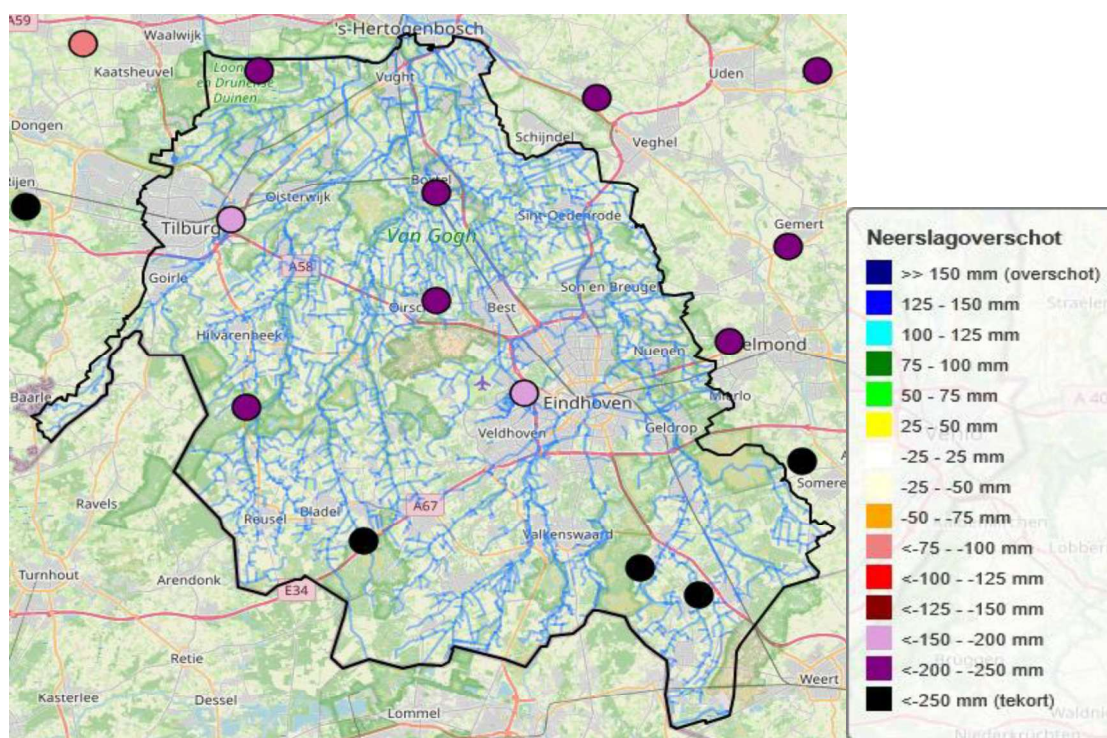
Het neerslagoverschot bestaat uit de neerslag min de verdamping. In de zomermaanden is er meer verdamping en is er dus een neerslagtekort. Voor de verdamping wordt bij het KNMI uitgegaan van de opgesomde verdamping van kort gemaaid, goed bewaterd gras. Het landelijk gemiddelde neerslagtekort bedraagt 282 mm (Figuur 9).

² Het KNMI begint ieder jaar op 1 april dus opnieuw bij nul te tellen ten aanzien van neerslagoverschot/tekort tot en met 30 september.

Figuur 9: Neerslagtekort in Nederland 2025 - bron: KNMI.nl - figuur gemaakt op 10 augustus 2026

Momenteel bedraagt het neerslagtekort in ons beheergebied gemiddeld 234 mm (Figuur 10). Naar verwachting zal het neerslagtekort in de komende week verder toenemen.

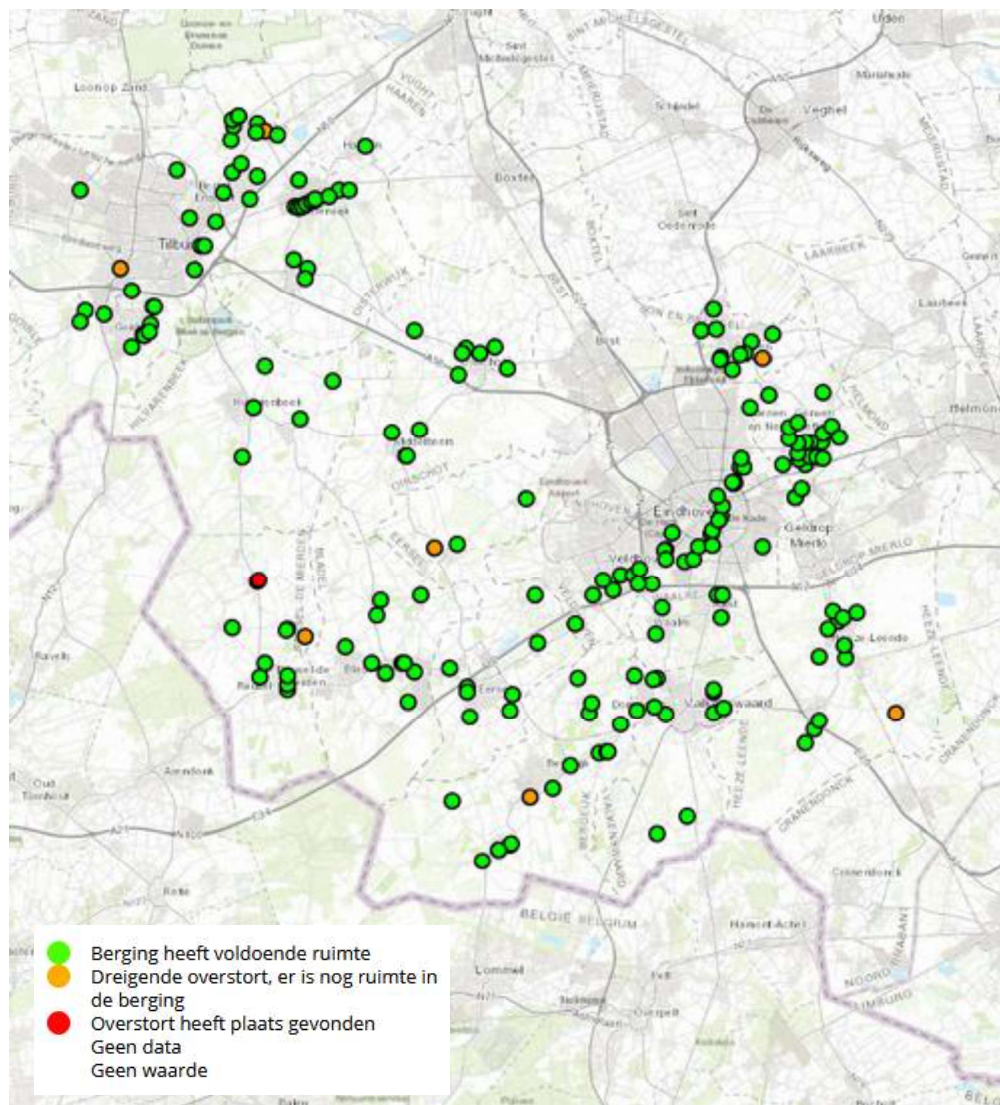

Figuur 10: Ruimtelijk neerslagoverschot binnen het beheergebied – figuur gemaakt op 10 augustus 2026

Waterkwaliteit

Overstorten

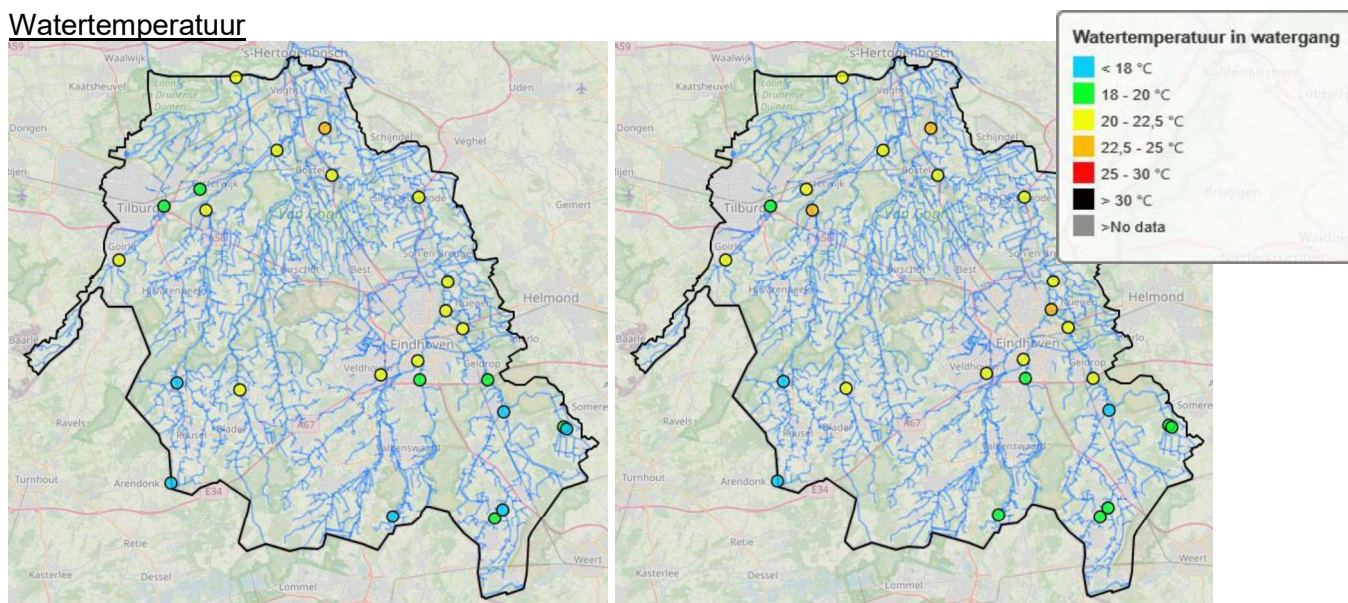
Overstortgegevens van gemengde rioleringsstelsels van de afgelopen 3 dagen worden weergegeven in figuur 11.

Figuur 11: Overstorten in de afgelopen 3 dagen. Figuur gemaakt op 10 augustus 2026.

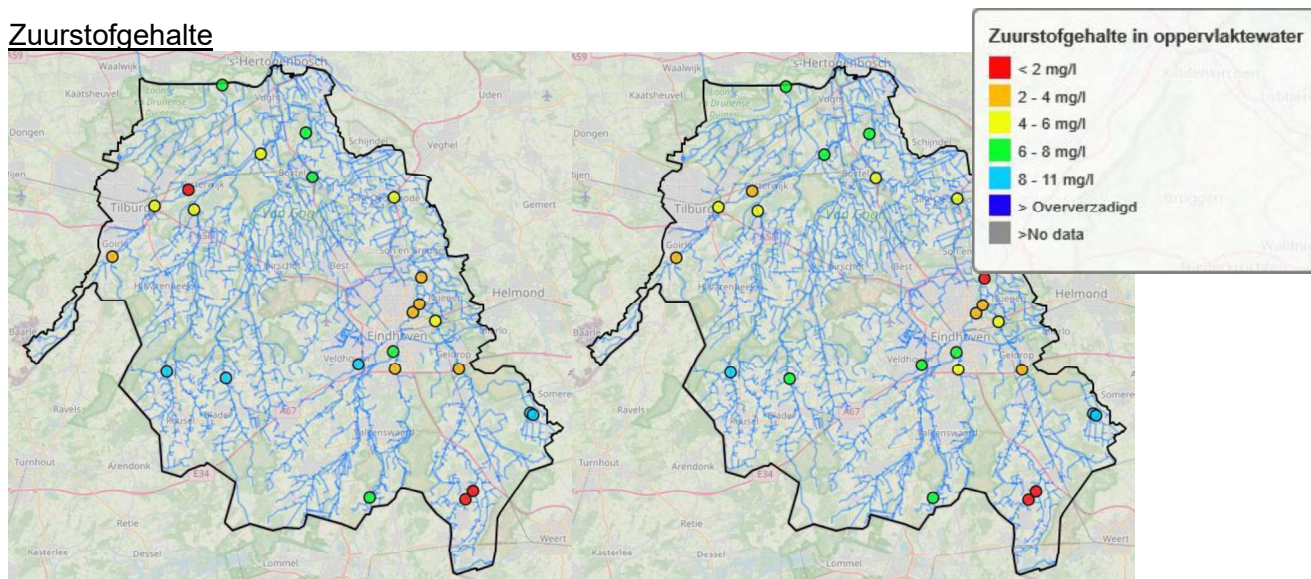
De watertemperaturen liggen momenteel tussen de 16 en 24 °C (Figuur 12) en zullen naar verwachting de komende week verder stijgen als gevolg van de hoge luchttemperaturen. Enkele beken zijn inmiddels drooggevallen. Om beschermde soorten in KRW-beken zo goed mogelijk te behouden tijdens deze droge periode, pompen we op sommige locaties grondwater op zodat deze beken beperkt watervoerend blijven. Afgelopen weekend is hiervoor ook een pomp geplaatst in de Keersop. Daarnaast is de visambulance druk bezig om vissen uit droogvallende wateren te redden.

Watertemperatuur

Figuur 12: Huidige watertemperatuur en de gemiddelde watertemperatuur over de afgelopen 7 dagen. Figuur gemaakt op 10 augustus 2026.

Zuurstofgehalte

Figuur 13: Huidig zuurstofgehalte en het gemiddelde zuurstofgehalte over de afgelopen 7 dagen. Figuur gemaakt op 10 augustus 2026.

Datum : 13-8-2026
Betreft : Grondwaterstanden in N2000-gebieden
Kopie aan :

Aanleiding

Er is een bestuurlijke vraag binnengekomen om inzichtelijk te maken of grondwaterstanden vandaag historisch laag zijn.

Analyse

Om dit inzichtelijk te maken is op Waterklik een kaart met de N2000 gebieden toegevoegd aan de langjarige statistiekaart van grondwaterstanden in beheer bij Waterschap de Dommel. Een screenshot van de huidige situatie is in Figuur 1 weergegeven.

Daarnaast worden in deze memo de meetreeksen van een selectie aan peilbuizen per N2000-gebied uitgelicht. De criteria waarmee de peilbuizen zijn gekozen zijn als volgt:

- Peilbuizen moeten in N2000-gebieden liggen.
- Beschikbaar op droogteportaal.nl. Op deze website worden peilbuizen getoond van verschillende organisaties en worden ook grafieken gemaakt waarbij de verschillende meetjaren over elkaar heen worden geplot. Hiermee wordt snel inzichtelijk gemaakt hoe de metingen nu vergelijken met voorgaande meetjaren.
- Peilbuizen moeten actuele metingen weergeven.
- Waar mogelijk zijn peilbuizen gekozen die een meetreeks langer dan 5 jaar hebben.

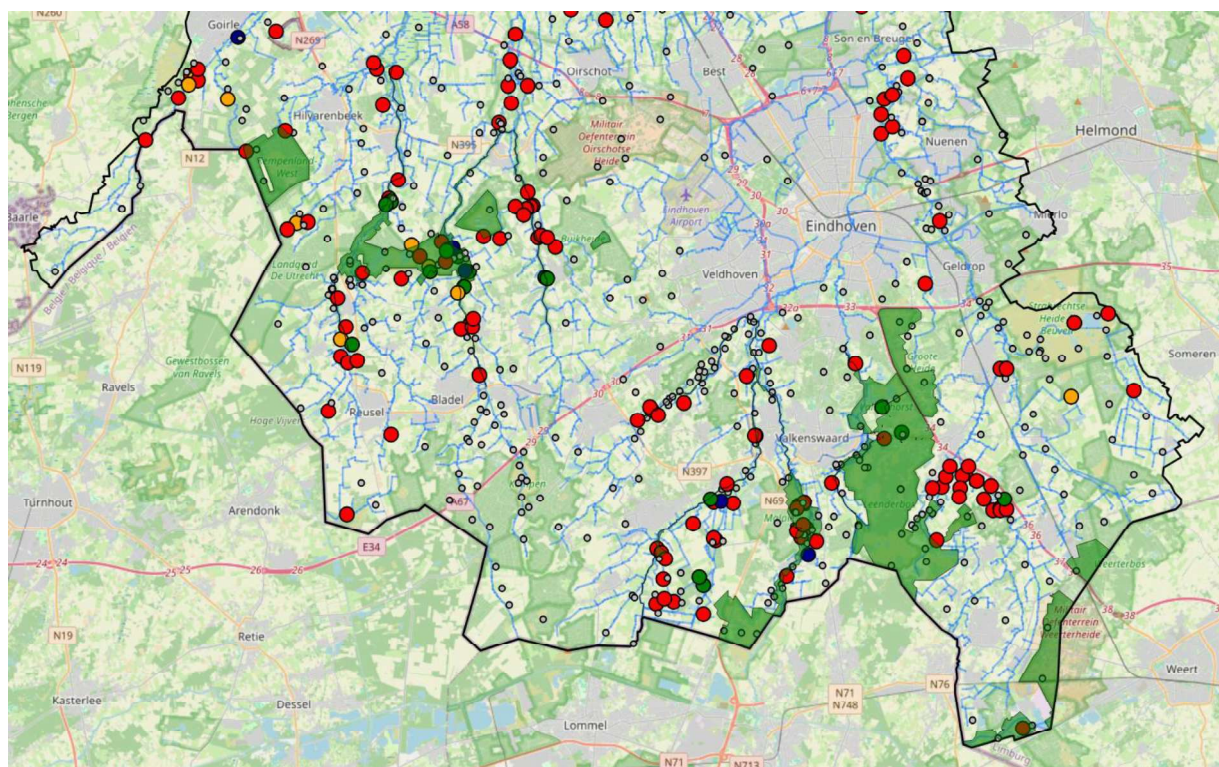
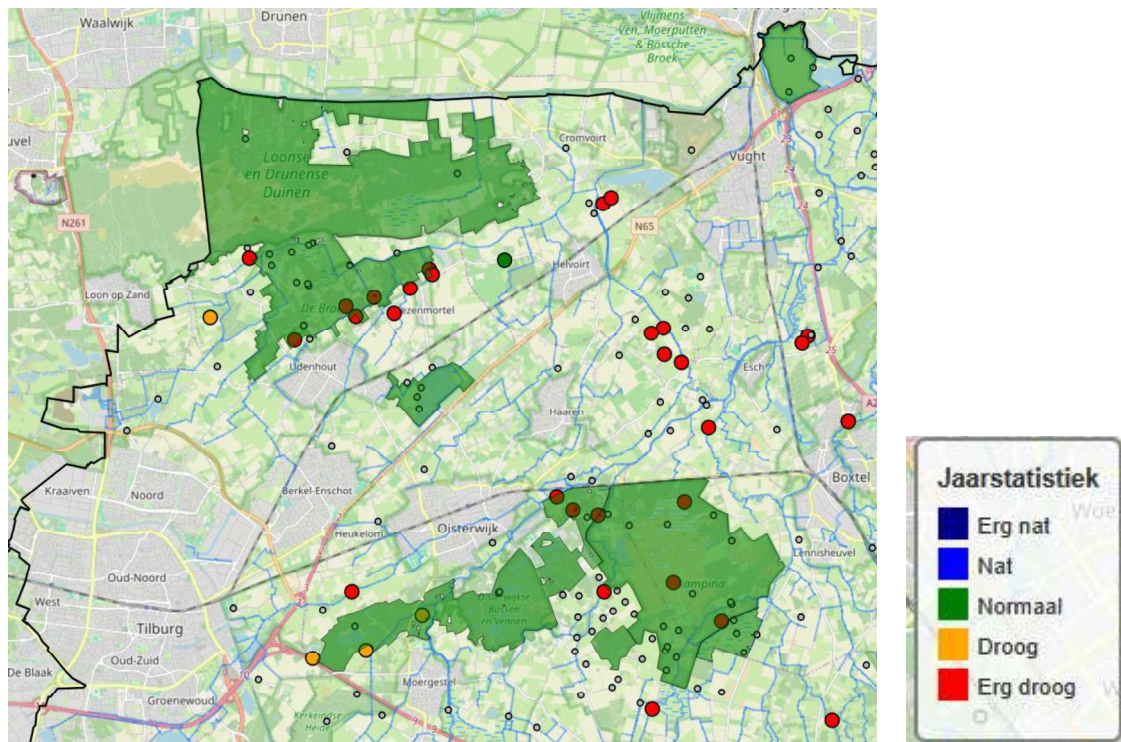
Door middel van kan gezien worden of grondwaterstanden die nu gemeten worden historisch laag zijn voor deze tijd van het jaar. De bron van deze grafieken is droogteportaal.nl.

Resultaten

Gebiedsbreed Waterklik

Van de peilbuizen die het waterschap in beheer heeft blijkt dat grondwaterstanden nu over het algemeen normaal of zeer droog zijn voor het tijd van het jaar. Normaal houdt in dat metingen tussen de 20 en 80% van de metingen zitten voor het tijd van het jaar. Erg droog houdt in dat de meting in de laagste 10% van de metingen voor deze tijd van het jaar.

Als we dieper kijken naar de lengte van de meetreeksen waarmee deze statistieken worden berekend dan zijn het vooral peilbuizen die pas sinds 2020 metingen hebben. De statistieken zijn dus gebaseerd op 5 voorgaande metingen op deze dag. Er is dus maar 1 meetjaar waarmee de onderscheid gemaakt wordt tussen categorieën. De nauwkeurigheid van deze categorieën is dus laag.

Figuur 1 Update van de langjarige statistiek van peilbuizen in beheer van Waterschap de Dommel – 13 aug. Boven – westkant van het beheergebied. Onder – zuidelijke deel van het beheergebied. Groene vlakken zijn de N2000-gebieden. Regte Heide & Riels Laag en de Strabrechtse Heide zijn ook N2000-gebieden waarvan de groene vlak ontbreekt.

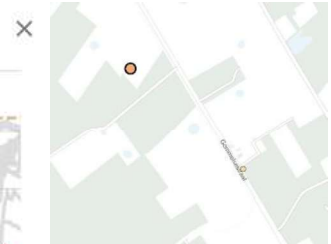
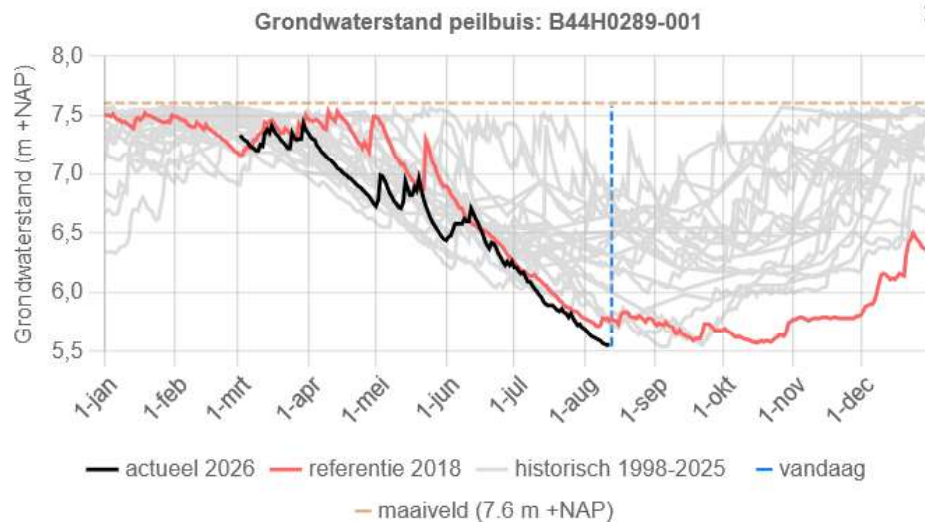
Er zijn 7 N2000-gebieden in het beheergebied van de Dommel: Loonse & Drunense Duinen, Kampina & Oisterwijkse vennen, Regte Heide & Riels Laag, Kempenland West, Leenderbos, Groote Heide & de Plateaux, Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, en de Strabrechtse Heide. Behalve voor het gebied

MEMO

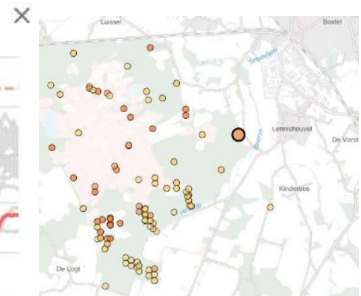
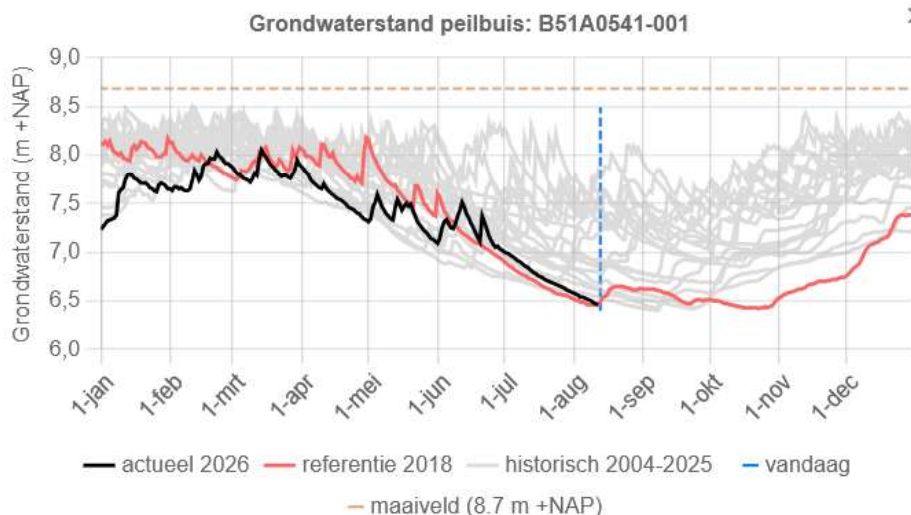
Weerter- en Budelerbergen & Ringselven is het gelukt om voor alle gebieden minstens 1 peilbuis in deze overzicht mee te nemen. In totaal zijn 15 peilbuizen meegenomen waarvan 6 voor 2018 al metingen hadden.

In de volgende figuren worden het historische droogste jaar voor deze tijd van het jaar uitgelicht met een rode lijn. De zwarte lijn geeft de metingen van dit jaar tot eind juli 2026.

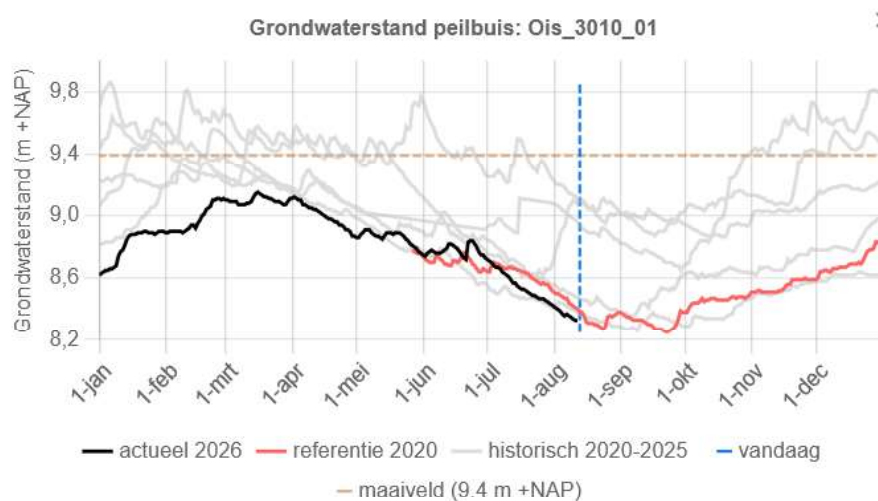
1. Loonse & Drunense Duinen en Leemkuilen (De Brand West)

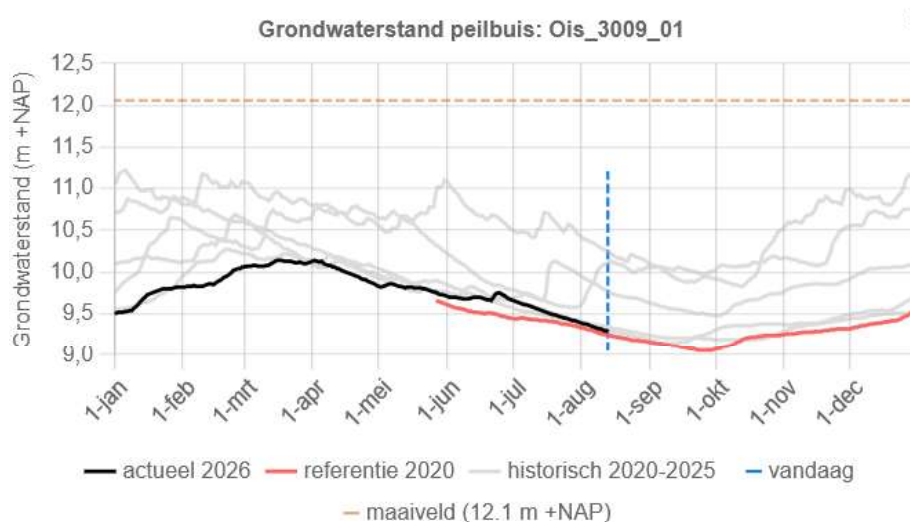
2. Kampina

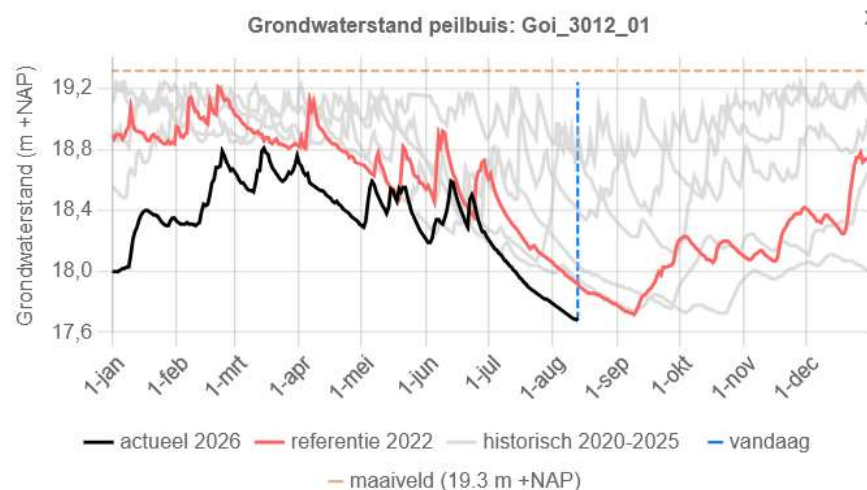
3. Oisterwijkse vennen (oost)

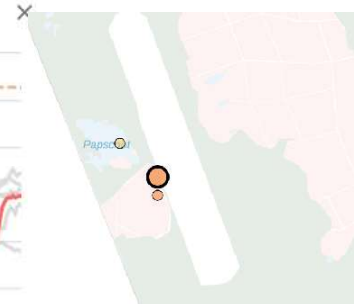
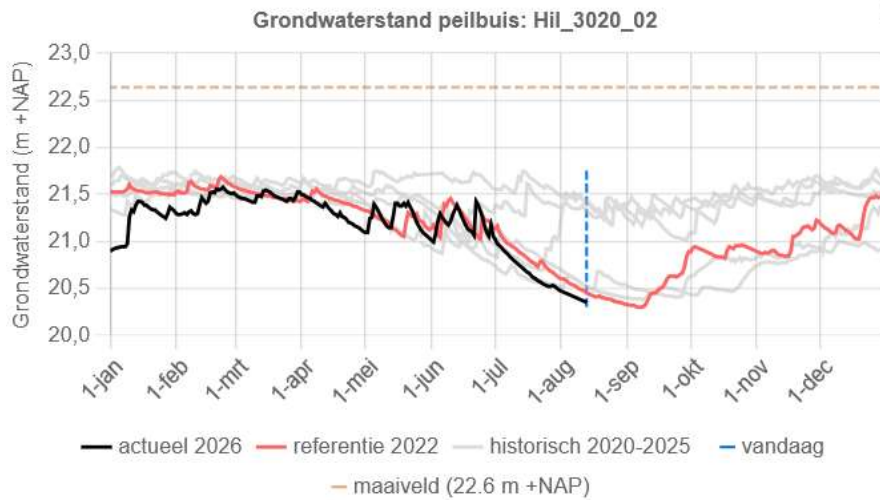
4. Oisterwijkse vennen (west)

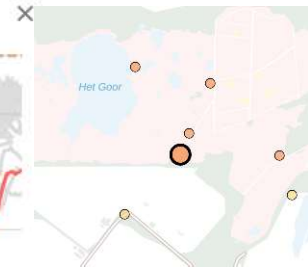
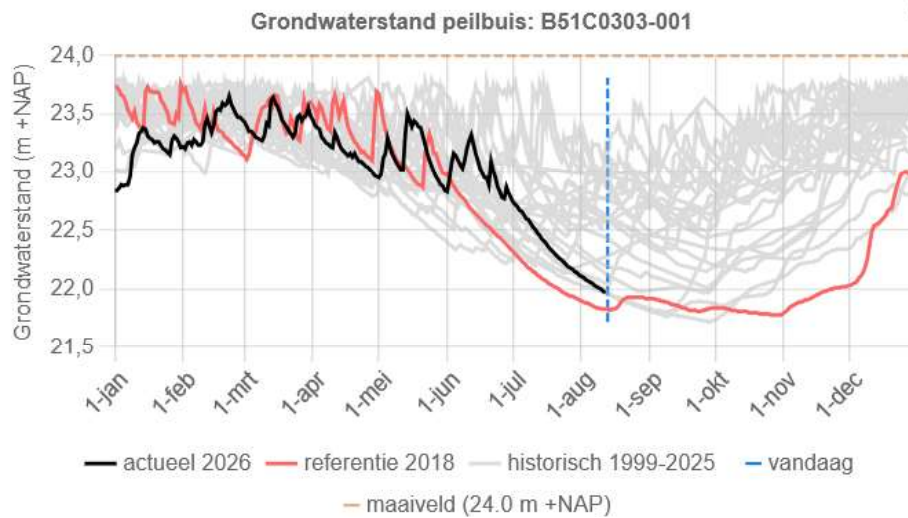
5. Regte Heide & Riels Laag

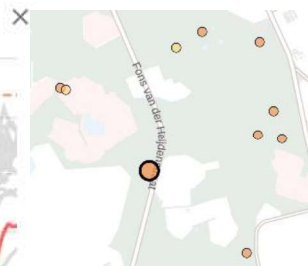
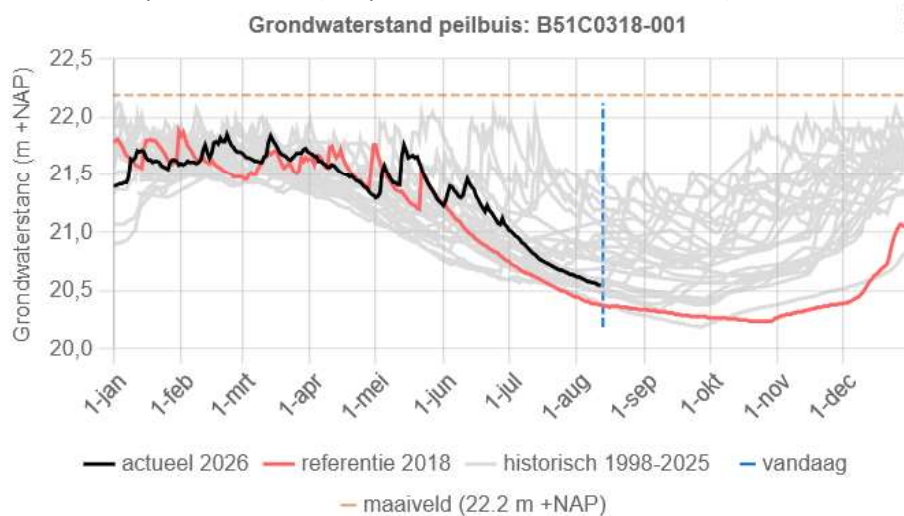
6. Kempenland West (nabij Belgische grens)

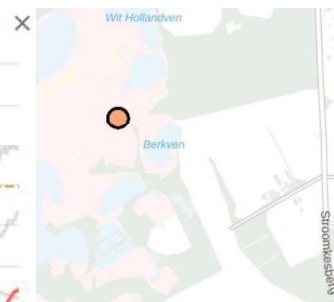
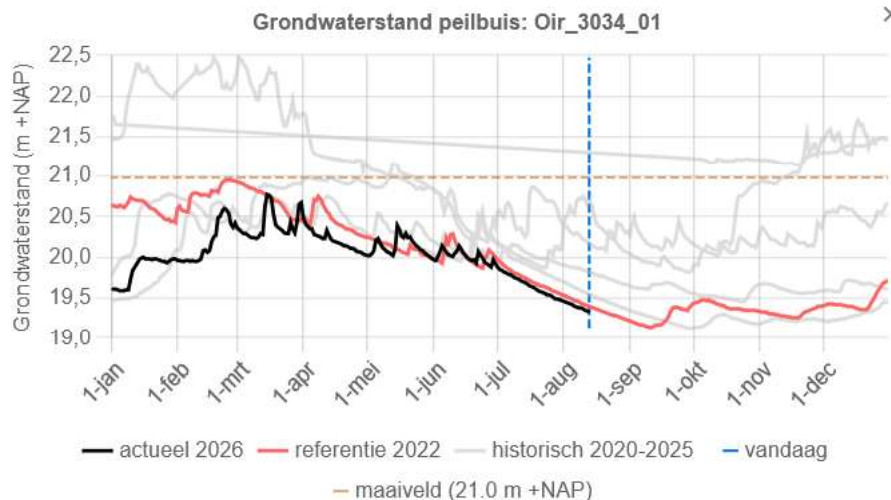
7. Kempenland West (Mispeleindsche/ Neterselse Heide)

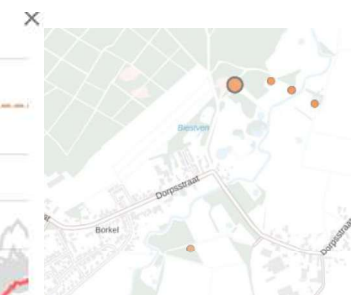
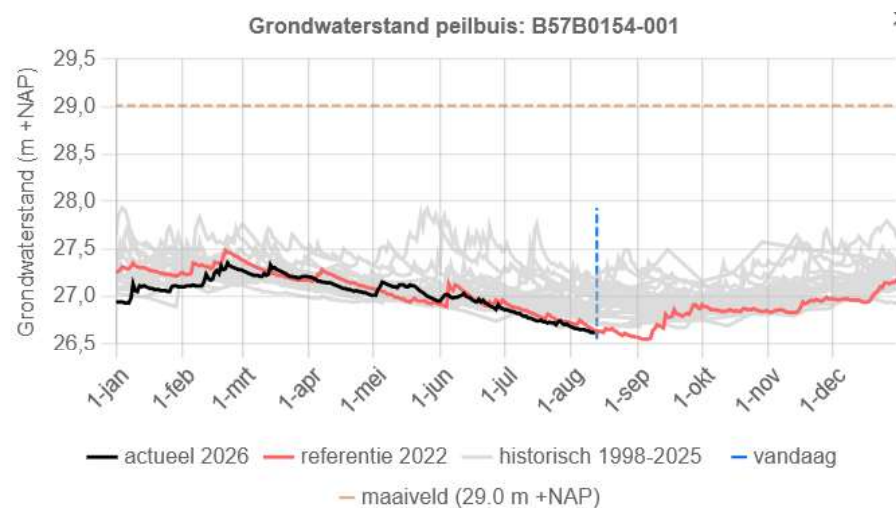
8. Kempenland West (Mispeleindsche/ Neterselse Heide)

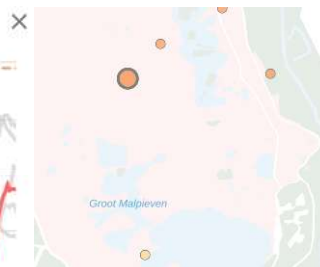
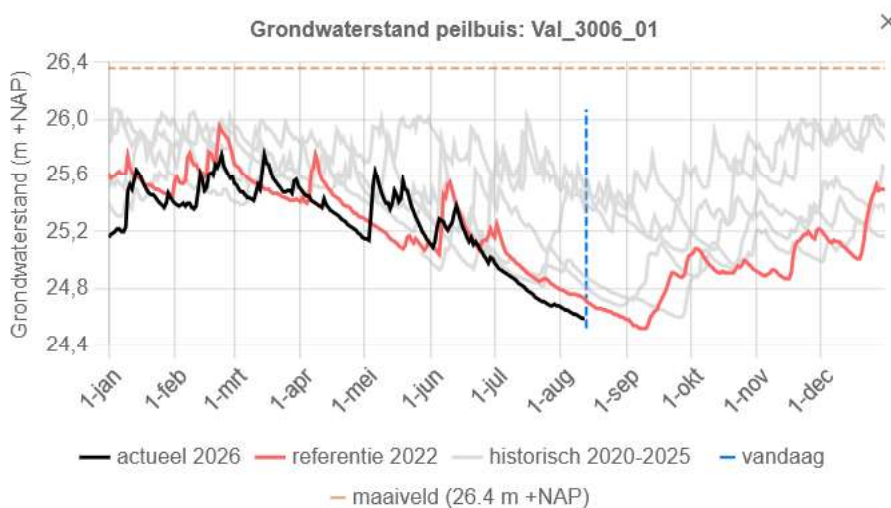
9. Kempenland-West (Landschotse Heide)

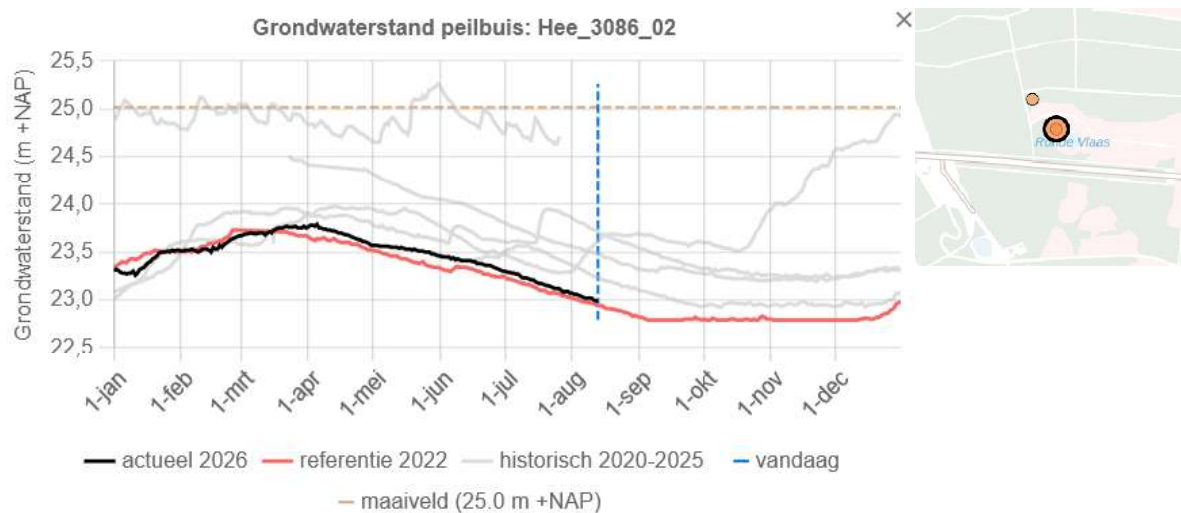
10. Leenderbos, Groote Heide en Plateux (Plateaux richting Malpie)

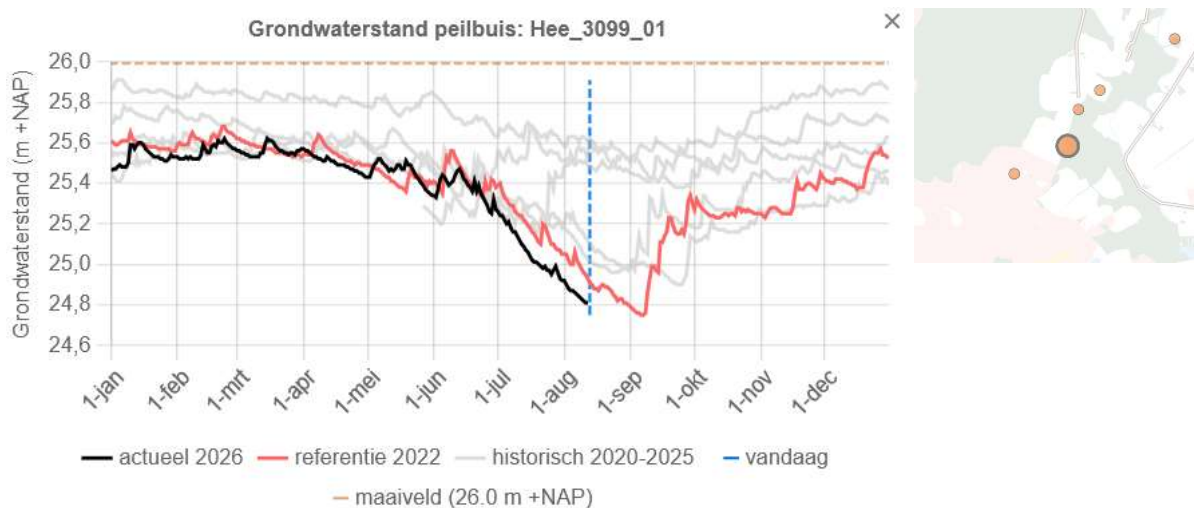
11. Leenderbos, Groote Heide en Plateux (Malpieven)

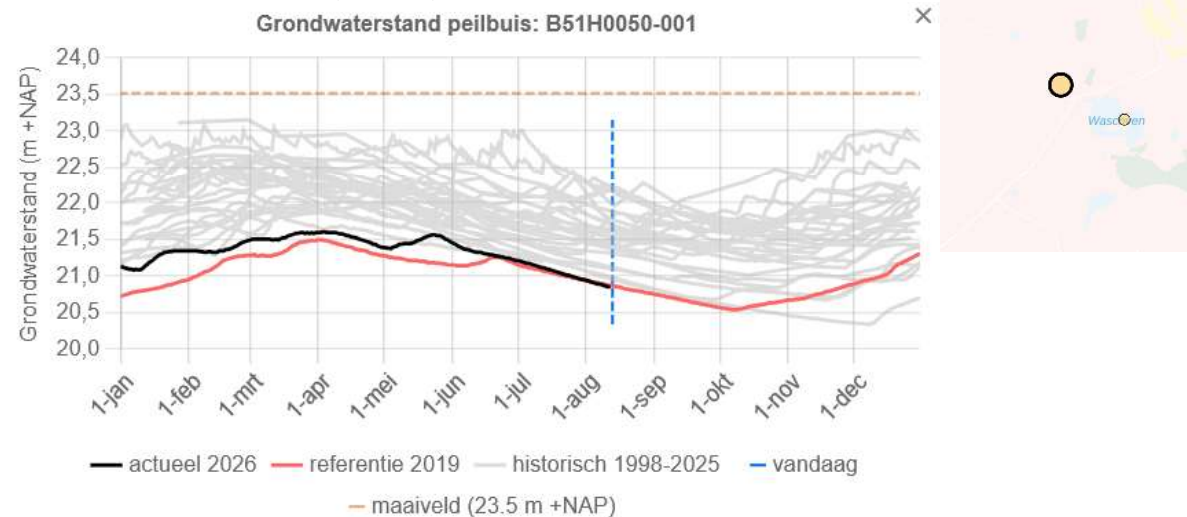
12. Leenderbos, Groote Heide en Plateux (Groote Heide)

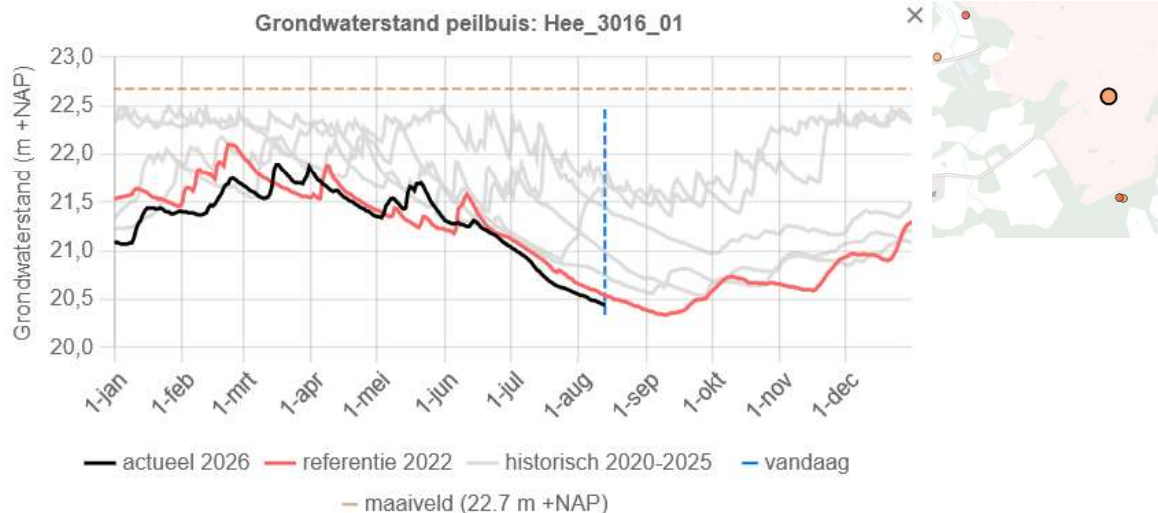
13. Leenderbos, Groote Heide en Plateux (Strijper Aa/Het Goor)

14. Strabrechtse Heide (midden)

15. Strabrechtse Heide (west)

Tabel 1 geeft een overzicht van de historische droogst gemeten jaren gebundeld naar lengte vna de meetreeks. Er is onderscheid gemaakt tussen meetreeksen die vanaf 2020 meten en meetreeksen die voor 2018 begonnen te meten.

Tabel 1 Overzicht van het historische droogst gemeten jaar op 13 augustus opgesplitst naar meetreeksen die vóór 2018 hebben gemeten of vanaf 2020.

Beschikbare meetperiode	Aantal peilbuizen met 2018 als droogste jaar	Aantal peilbuizen met 2019 als droogste jaar	Aantal peilbuizen met 2020 als droogste jaar	Aantal peilbuizen met 2022 als droogste jaar
Vóór 2018 - heden	4	1	0	1
Vanaf 2020 - heden	-	-	2	7

Conclusies

Van de peilbuizen die het waterschap in beheer heeft blijkt dat grondwaterstanden nu over het algemeen droog of zeer droog zijn voor het tijd van het jaar. Op enkele plekken langs beken die met een pomp in stand wordt gehouden worden normaal tot erg natte grondwaterstanden voor het tijd van het jaar gemeten.

Als we een 15-tal peilbuizen uitlichten dan blijkt dat in het overgrote gedeelte grondwaterstanden nu lager zijn dan de laagste metingen tot nu toe gemeten voor deze tijd van het jaar.

Grondwaterstanden zijn historisch laag de meeste N2000-gebieden. In de Kampina zijn de grondwaterstanden even laag als in 2018. Een aandachtspunt bij deze conclusie is dat de meeste peilbuizen maar 5 jaar aan metingen beschikbaar om mee te vergelijken.

In het deelgebied Mispelindsche/Neterselse Heide zijn grondwaterstanden niet zo ver uitgezakt als in 2018. Dit is de oostkant van N2000-gebied Kempenland West.

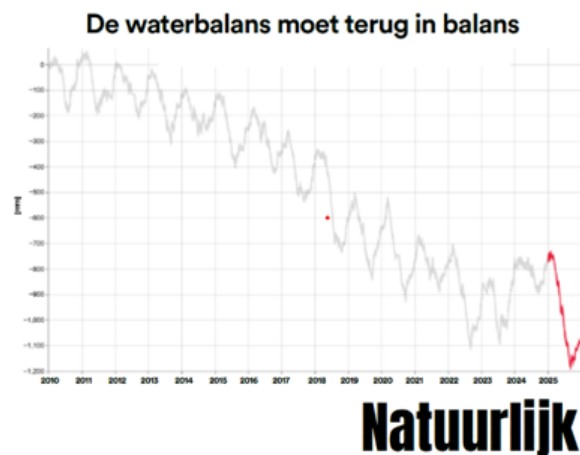
Dat grondwaterstanden historisch laag zijn voor het tijd van het jaar geeft nog niet aan hoe kritisch deze grondwaterstanden zijn voor de natuurtypes in deze gebieden.

Beantwoording technische vragen

Partij voor de Dieren

Beste bestuurszaken,

Al wekenlang zien we via het nieuws en de WKC-berichten dat het gortdroog is. Waterstanden in beken en rivieren zijn laag, de temperaturen zijn hoog en de grondwaterstanden blijven dalen. Het waterschapsgebied kampt al jaren met een langdurig verslechterende waterbalans (zie figuur rechts). Tegelijkertijd is in het bestuursprogramma 2023-2027 afgesproken dat verdere achteruitgang van de waterbalans moet worden voorkomen en is in het Waterbeheerprogramma 5 afgesproken dat eind 2027 een aantoonbare trendbreuk in de verdroging in ons gebied zichtbaar moeten zijn.

In recente nieuwsartikelen online (o.a. [Waterschappen zijn door droogtemaatregelen heen](#)) lezen we dat Waterschap De Dommel door de droogtemaatregelen heen is. In het verlengde hiervan hebben wij een aantal technische vragen.

1. Welke droogtemaatregelen zijn op dit moment van kracht binnen het beheergebied van Waterschap De Dommel?

Zie overzicht notitie voor de extra commissie van 20 augustus 2026.

2. Klopt het dat Waterschap de Dommel geen extra maatregelen meer kan nemen?

Zo ja, waarom kan dit niet?

Zo nee, welke (juridische) mogelijkheden voor aanvullende concrete maatregelen heeft het waterschap om op korte termijn in te zetten?

Wij ontvangen daarbij graag een onderscheid tussen:

- A. Maatregelen die binnen de bestaande bevoegdheden van het DB (of de organisatie) kunnen worden getroffen;
- B. Maatregelen waarvoor besluitvorming door het DB nodig is;
- C. Maatregelen waarvoor medewerking of besluitvorming van andere overheden noodzakelijk is.

Wat is per maatregel het verwachte effect op de waterstanden?

A en B.

Via art.1.12 uit de Waterschapsverordening kunnen we aanvullende maatregelen treffen bij extreme situaties. Het DB kan deze maatregelen zelfstandig afkondigen. Dat ontheft ons niet van de verantwoordelijkheid voor de financiële gevolgen van aanvullende maatregelen. Aanvullende regels moeten goed onderbouwd zijn, geschikt zijn voor het doel, de hydrologische meerwaarde moet proportioneel zijn en vanuit een brede belangenafweging worden genomen en een zorgvuldige procedure te hebben doorlopen om stand te kunnen houden voor de rechter.

De volgende aanvullende maatregelen hebben we in het DB op 21 en 28 juli besproken, maar hebben we niet voor gekozen:

1. Verlengen van het urenverbod grasland, incl. sportvelden en golfterreinen (ná 1 augustus)
2. Uitbreiden van het urenverbod naar álle teelten
3. Verlengen van het tijdsvenster urenverbod.
4. Invoeren urenverbod voor particuliere kleine grondwaterputten
5. Verbod voor het sproeien van de tuin en vullen van zwembaden met een grondwaterput
6. Aanvullende oproepen voor waterbesparing

In de praktijk is de proportionele hydrologische meerwaarde lastig te onderbouwen. Droogte komt sinds 2018 vaker voor dan normale jaren – dit vraagt om structureel beleid. Het hydrologische effect om droogte te bestrijden is van alle maatregelen klein/beperkt (dus niet proportioneel) en daarmee juridisch slecht/niet houdbaar. Ook waterschap Limburg en de andere Brabantse waterschappen zijn eind juli tot deze conclusie gekomen.

Waar hebben we geen handelingsbevoegdheid:

- Sturing op het gebruik van drinkwater
- Grote industriële onttrekkers en Brabant Water
- Via lozingen op het riool hergebruik van water verplichten

C.

De Provincie heeft een gebiedsgerichte coördinatierol voor het bereiken van grondwatergerelateerde KRW en GWR-doelen. Dat betekent dat de Provincie het aangewezen bestuursorgaan is om de verschillende grondwatermaatregelen op elkaar af te stemmen. De Provincie is daarnaast beheerder van de N2000 gebieden en heeft daarbij de instandhoudingsdoelstellingen van habitats te borgen. Daar hoort ook de grondwaterstand bij. De provincie kan vanuit N2000 taken óók grondwateronttrekkingen - binnen de beïnvloedingssfeer van N2000 gebieden – beperken of ons er een instructieregel voor uitvaardigen. Ook voor de provincie dient dit goed juridisch onderbouwd te worden.

- 3. Het urenverbod voor graslandberegening met grondwater tussen 11:00 en 17:00 uur is sinds 1 augustus afgelopen. Welke (juridische) mogelijkheden heeft het waterschap om dit verbod opnieuw in te stellen, zolang de droogte of grondwaterpeilen daar aanleiding toe geven? En welke (juridische) mogelijkheden heeft het waterschap om het tijdslot van dit verbod te verlengen?**

Zie vraag 2.

- 4. De afgelopen maanden was het voor 11:00 en ook na 17:00 flink warm. Wij willen daarom graag kennis opdoen van de verdamping gedurende de dag om het tijdslot 11:00-17:00 van het afgelopen urenverbod voor graslandberekening te kunnen beoordelen. Wij ontvangen daarom graag de cijfers over de verdamping per uur van de afgelopen 2 maanden.**

Er kunnen geen urengegevens voor verdamping worden aangeleverd, aangezien het KNMI geen urengegevens voor verdamping publiceert. Het KNMI publiceert alleen dagwaardes voor de referentiegewasverdamping. De referentiegewasverdamping is bepaald aan de hand van de Makking-methode, welke uitsluitend per etmaal (per dag) wordt bepaald en gepubliceerd en niet per uurwaarde.

Het KNMI hanteert het begrip 'referentie-gewasverdamping'. De referentiegewasverdamping is gebaseerd op een rekenmethode en wordt in belangrijke mate bepaald door de hoeveelheid zonnestraling en de temperatuur. Referentiegewasverdamping is de hoeveelheid water die verdampt van een ideaal, kort grasveld met een vrije water- en voedselvoorziening. De referentieverdamping geeft inzicht van de maximaal mogelijke verdamping wanneer voldoende water beschikbaar is. De referentiegewasverdamping is dus geen werkelijke meting van wat er daadwerkelijk verdampt.

Beantwoording technische vragen

Water Natuurlijk

Vraag 1

Welke (juridische) mogelijkheden zijn er om het urenverbod voor beregening van grasland tussen 11.00 en 17.00 uur, dat in juni en juli geldt, ook van toepassing te laten zijn op akkerbouwgewassen?

Zie beantwoording vraag Partij voor de Dieren A en B. We hebben die mogelijkheid maar dit heeft consequenties én zijn juridisch kwetsbaar te onderbouwen.

Vraag 2

In de Beleidsregels voor waterkering, waterkwantiteit en grondwater Omgevingswet Waterschap De Dommel staat dat diepere grondwaterlagen worden gereserveerd voor hoogwaardig gebruik. Over welke diepe grondwaterlagen gaat dit precies?

Waar gesproken wordt over diepere grondwaterlagen wordt verwezen naar verschillende *watervoerende pakketten*. Het *eerste watervoerende pakket* is grofweg tot 60 meter maar deze diepte verschilt geografisch. Dit komt doordat de ligging van de scheidende lagen en geologische breuklijnen ruimtelijk verspreid liggen. De slecht doorlatende lagen die over het algemeen de verschillende grondwaterlagen van elkaar scheiden, zijn per gebied verschillend van diepteligging en dikte. Daarnaast zijn er ook gebieden waar er openingen aanwezig zijn, dus er uitwisseling is tussen verschillende watervoerende lagen. Het waterschap voert daarom een gebiedsgericht beleid waarbij de regels voor bijvoorbeeld de diepte van onttrekken per gebied anders zijn.

Hoe verhoudt zich dit tot het verlenen van vergunningen voor het slaan van putten dieper dan 60 meter?

Het beleid beschermt diepere grondwaterlagen door middel van maximale boordiepte kaarten die gebruikt moeten worden bij de beoordeling van een vergunningaanvraag voor een onttrekkingsput. Een onttrekkingsput mag in principe niet dieper worden geboord dan de dieptes opgegeven op de kaarten. In de kaarten is de ruimtelijke variatie onder anderen door geologische variatie in de diepte terug te zien. In de kaarten wordt ook rekening gehouden met het uitgangspunt om zo ondiep mogelijk te onttrekken zodat diepere lagen voor hoogwaardige functies wordt gereserveerd. De maximale diepte voor kleine onttrekkingen, graslandberegening en dergelijke is ondieper daar waar de watervoerendheid van ondiepe grondlagen voldoende wordt geacht. Voor functies zoals brandblusvoorzieningen waarbij een grotere onttrekkingsmogelijkheid nodig wordt geacht is een diepere maximale boordiepte toegestaan: [Maximale boordiepte Keur 2015 / Waterschapsverordening](#).

Vraag 3

Klopt het dat schoon water dat van grote diepte wordt opgepompt, niet of nauwelijks terugkeert in het watervoerende pakket waaruit het is opgepompt?

Infiltratie start bovenop de bodem. Doordat de grondwaterlagen met elkaar in verbinding staan heeft iedere infiltratie invloed op het grondwater. Door scheidende lagen in de bodem (met veel hydraulische weerstand) stroomt water soms ook horizontaal weg in plaats van naar diepere grondwaterlagen. Het aanvullen van de diepere grondwaterpakketten is dus

een proces wat veel trager gaat. Het duurt dus veel langer om op diepere grondwaterlagen het effect van infiltratie terug te zien in de stijghoogtes.

Vraag 4

Een deel van het beregeningswater zijgt in. In hoeverre komen daardoor resten van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in de ondergrond terecht, waardoor het water dat wél terugkeert 'bezoedeld' is?

De emissie van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen naar het grondwater door beregening is vergelijkbaar als het effect van regen.

Welk handhavingsinstrumentarium hebben we voor droogtemaatregelen en hoe vaak zetten we dit in, bijvoorbeeld uitgedrukt in het aantal overtredingen en opgelegde boetes?

We houden dagelijks toezicht en handhaven op naleving van het urenverbod op beregening vanuit grondwater voor grasland in de periode 1 juni tot 1 augustus en het beregenen met grondwater zonder vergunning. Evenzo geldt dit voor de afgekondigde onttrekkingsverboden uit oppervlaktewater (zie tabel beantwoording vraag 1. PvdD).

Tot heden (14-8-2026) hebben we 18 overtredingen geconstateerd waar volgens de LHSO handhavend (proces-verbaal, doormelding aan NVWA en eventueel dwangsom) tegen opgetreden wordt. De aantallen controles en overtredingen worden via de gebruikelijke weg van bestuursrapportages met het bestuur gedeeld.

Inspreekbijdrage bij commissievergadering waterschap de Dommel d.d. 20 aug 2026

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

Bedankt voor de mogelijkheid om de natuur een stem te geven in deze commissievergadering. Dit doe ik namens Brabants Landschap, Brabantse Milieufederatie en Natuurmonumenten.

De Brabantse natuur zit in een ongekennde droogtecrisis. Beken, vijvers en vennen staan droog. Watervogels kunnen geen kant meer op en vissen en amfibieën zijn ten dode opgeschreven. Bossen en bomen vallen om of verkeren in een zorgelijke staat na zoveel jaren van extreme droogte. Het lijkt wel herfst; bomen verliezen hun bladeren als overlevingsstrategie tegen de droogte.

Het neerslagtekort is nog groter dan het recordjaar 2018 en de voorspelde regen gaat de droogte van de Brabantse natuur niet oplossen. Droogte is geen incident meer en dat is niet iets om aan te wennen en voor lief te nemen, maar vraagt om extra inspanningen om onze waardevolle Brabantse natuur te redden.

In 2022 stond in het advies 'Zonder water geen later' dat de natuur nevens geschikt moet zijn aan de andere watergebruikers. Dit is nu niet het geval; de natuur krijgt wat over is van het grondwater nadat alle andere functies water onttrokken hebben en dat is veel te weinig voor het behoud en het herstel van de natuur!

Deze verdroging van de natuur is ook strijdig met wet- en regelgeving. Maar u, als bestuur van het Waterschap, zou dit ook maatschappelijk ongewenst moeten vinden.

Daarom de volgende dringende oproep aan u:

Naast versnelling in de uitvoering van structurele systeemmaatregelen biedt de waterschapsverordening nog meer kansen. Toepassing van de artikelen 1.11a en 1.12c geeft de mogelijkheid om- bij waterschaarste en dreigende waterschaarste- een algeheel verbod in te stellen voor het onttrekken van grondwater rondom natuurgebieden.

Andere waterschappen in Nederland waaronder Rijn en IJssel en Rivierenland hebben inmiddels diverse onttrekkingsverboden voor grondwater rondom kwetsbare natuur ingesteld. Hierbij twee vragen aan u:

1. Waarom gebeurt dit bij waterschap De Dommel niet?
2. Onder welke omstandigheden vindt u als bestuur dat er- als de huidige situatie het niet zou zijn- er wél sprake is van dreigende waterschaarste in de natuur waardoor deze artikelen in de waterschapsverordening in werking treden?

Wij vragen u om antwoord te geven op onze vragen en alles op alles te zetten om de natuur te redden. En daarmee bij te dragen aan een toekomstbestendig Brabant met een waardevolle biodiverse natuur die zorgt voor schone lucht, schoon drinkwater en ontspanning, voor ons allemaal onmisbaar.

Zonder gezonde natuur, geen gezond leven!

Commissie Voldoende water en droge voeten

Datum: 20 augustus 2026

Waterschap De Dommel

Als het regent, moeten we aan de droogte werken

Geachte dijkgraaf, geachte bestuursleden, dames en heren,

Half juni ben ik hier bij het waterschap geweest om met een ecooloog te spreken over mijn zorgen over de droogte in dit gebied. Ik zei tegen hem:

“Kijk naar de hemel. Het is compleet blauw en vanaf het najaar van vorig jaar heeft het bijna niet geregend. Planten en bomen zijn nu al aan het verdrogen. Vind je dat niet vreemd?”

Vervolgens stelde ik hem de vraag:

Wat als deze droogte niet langer een uitzondering is, maar iets waar we structureel rekening mee moeten houden?

Ik was toen zo bezorgd over de droogte dat ik tegen hem zei:

“Vanaf nu telt elke druppel.”

Inmiddels zijn we half augustus en zien we hoe de droogte zich verder ontwikkelt.

Daarom wil ik vandaag vooral aandacht vragen voor iets waar we volgens mij nog te weinig naar kijken:

Droogte begint niet pas in de zomer. Droge winters en het voorjaar bepalen met hoeveel water we de zomer beginnen.

Deze lange droge periode heeft een grote impact op de hydrologie, de ecologie en al onze activiteiten. Dat zagen we bijvoorbeeld in 2025 en 2026, met gevolgen voor waterdieren en planten die afhankelijk zijn van water.

Een soort die we al meer dan tien jaar volgen is de **Zwartpootpanter**. Dit is een kokerjuffer, die als ernstig bedreigd op de Nederlandse Rode Lijst staat. Hij kan goed tegen droge zomers. Maar van het najaar tot het voorjaar heeft hij genoeg water in de beek nodig en dat is maar een voorbeeld.

We kunnen niet de droogte zien alleen als een **zomerse crisis. Droogte kan al in de winter beginnen. Het water dat we in de winter en het voorjaar kunnen vasthouden, kan het water zijn dat we de volgende zomer nodig hebben.**

En juist daarom zie ik dit als een belangrijke aanvulling op het project Watertransitie.

Mijn vraag is:

Hoe kunnen we droogte eerder herkennen en op tijd samen handelen?

Om deze vraag gedeeltelijk te beantwoorden, wil ik graag drie punten naar voren brengen.

- **Het eerste punt gaat over regionale waterbewustwording en communicatie.**

Water is voor veel mensen in Nederland nog steeds vanzelfsprekend. Men zegt: “Het komt gewoon uit de kraan”. Maar water van goede kwaliteit is niet altijd beschikbaar.

We kunnen mensen bewust maken van de waarde van water. Daarvoor kan Waterschap De Dommel een regionale en structurele educatie- en bewustwordingscampagne opstellen, gericht op inwoners, scholen, bedrijven en de landbouw.

- **Het tweede punt is een integraal Droogte-Dashboard.**

Het doel is **eerder zien wat er aan het hand is**.

Daarin wordt niet alleen de droogte-index, zoals de SPEI, bepaald, maar worden verschillende signalen bij elkaar gebracht: grondwaterstanden, bodemvocht, beekafvoer, watergebruik, kwetsbare biodiversiteit en bijvoorbeeld de ontwikkeling van blauwalgen.

- **Het derde punt is een Dommel Droogteladder.**

De doelen zijn vroeger signaleren, sneller handelen, watergebruik proportioneel beperken, waarbij niet-essentieel gebruik als eerste wordt beperkt en duidelijke verantwoordelijkheden creëren.

De droogteladder is een systeem dat uit verschillende droogtefasen bestaat. De signalen, die op het droogte-dashboard staan, bepalen de fase. Bij elke fase hoort een serie maatregelen, wanneer er moet worden opgeschaald en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering ervan.

De volgende kan de fasering zijn en de verschillende fasen:

Fase 1 – Normale situatie. Het belangrijkste doel in deze fase is **preventie**.

In deze fase is de waterbeschikbaarheid voldoende en zijn er geen acute problemen.

Maatregelen

- structurele monitoring van grondwaterstanden;
- monitoring van beekafvoer en oppervlaktewater;
- stimuleren van water vasthouden en infiltratie;
- stimuleren van regenwateropvang;
- educatieve campagne over zuinig watergebruik;
- stimuleren van waterbesparing door landbouw en industrie;
- voorbereiding van maatregelen voor langdurige droogte.

Fase 2 – Verhoogd droogterisico. Het doel is geactiveerd een **droogte-overleg** tussen de betrokken partijen en bepalen den **wie is verantwoordelijk voor** elke maatregelen.

. Deze fase wordt geactiveerd wanneer meerdere indicatoren aangeven dat de waterbeschikbaarheid structureel achteruitgaat.

Mogelijke indicatoren zijn:

- dalende grondwaterstanden onder de gemiddelde per mand;
- afnemende beekafvoer onder de gemiddelde per mand;
- langdurig neerslagtekort na drie manden na b.v. het voorjaar;
- lage bodemvochtigheid in relatie met de gemiddeld;
- ongunstige weersverwachtingen, neerslag tekort en hoge temperaturen;
- toenemende waterbehoefte.

Maatregelen

In deze fase wordt vooral ingezet op vroegtijdige vrijwillige maatregelen:

- campagne die oproep tot waterbesparing;
- waarschuwing aan grote watergebruikers;
- stimuleren van efficiëntere beregening;
- extra water vasthouden waar mogelijk;
- beperken van niet-noodzakelijke wateronttrekkingen;
- intensiveren van monitoring;
- overleg met landbouw, industrie en Brabant Water.

Fase 3 – Ernstige droogte : Het doel van deze fase is maatregelen nemen

In deze fase zijn de waterbeschikbaarheid en de ecologische functies van het watersysteem duidelijk onder druk komen te staan. De maatregelen worden niet langer uitsluitend vrijwillig.

Mogelijke maatregelen

- tijdelijke beperkingen op grondwateronttrekkingen waarvoor het waterschap bevoegd gezag is;
- strengere regels voor beregening;
- tijdelijke onttrekkingsverboden voor oppervlaktewater;
- verplichting tot waterbesparing voor bepaalde grote gebruikers landbouw, industrie en drinkwater
- beperkingen voor niet-essentieel watergebruik; b.v. invullen van zwembaden in huizen. etc.
- extra bescherming van kwetsbare natuurgebieden;
- maximaal vasthouden van beschikbaar water;
- intensivering van handhaving.

Fase 4 – Extreme droogte: het doel is de **niet-essentieel watergebruik wordt maximaal beperkt** voordat essentiële functies verder onder druk komen te staan.

Deze fase wordt bereikt wanneer de droogte leidt tot een ernstige bedreiging van bijvoorbeeld:

- grondwaterbeschikbaarheid;
- ecologische waterkwaliteit;
- kwetsbare natuur;
- beekafvoer;
- landbouwkundige functies; industriële processen
- drinkwatervoorziening.

Mogelijke maatregelen

- Campagne: Oproep op maximale water sparen voor alle groepen van de maatschappij.
- maximale beperking van niet-essentiële grondwateronttrekkingen;
- strengere beregeningsbeperkingen;
- beperking van industrieel watergebruik waar alternatieven beschikbaar zijn;
- verplichte waterbesparingsmaatregelen voor grote gebruikers;
- tijdelijke beperkingen voor bepaalde vormen van drinkwatergebruik;
- versneld inzetten van alternatieve waterbronnen;
- maximaal vasthouden van oppervlaktewater;
- extra bescherming van kwetsbare natuur om branden te voorkomen;
- dagelijkse monitoring van kritieke indicatoren, sterfte van vissen, macrofauna, blauwe algen, etc.

Hierbij ook extra maatregelen voor de verschillende stakeholders:

Drinkwaterbedrijven

- **Watergebruik beperken:** tijdig communiceren over vrijwillige en verplichte beperkingen.
- **Bewustwording:** campagnes over zuinig watergebruik.
- **Getrapptarief:** een hoger tarief bij bovenmatig watergebruik tijdens droogte.

Landbouw

- **Waterefficiëntie:** droogtebestendige gewassen, efficiënte irrigatie en druppelirrigatie stimuleren en cofinanciering. Putten gebruiken alleen in het begin van de droogte in periodes van droogte of extreem droogte geen putten gebruiken.
- **Waterbuffers:** bassins aanleggen en vullen in natte perioden en gebruiken in droge periodes.
- **Meer groen:** heggen, boomsingels en kleine landschapselementen langs sloten en watersystemen herstellen om verdamping te beperken.

Industrie

- **Watergebruik beperken:** hergebruik van proceswater en gesloten watersystemen stimuleren.
- **Regenwateropvang verplicht stellen** en meer groen aanplanten op bedrijfsterreinen.

Gemeenten en inwoners

- **Regenwateropvang stimuleren of verplicht stellen** bij woningen, zodat water beschikbaar blijft tijdens droge perioden om tuinen te sproeien.
- **Geen zwembaden vullen tijdens droge periodes**, wel bij sport maar niet in huizen.
- **Meer groen in de steden:** inheemse bomen en groen aanplanten voor betere infiltratie, minder verdamping en minder hittestress.
- **Droogte standaard meenemen in de ruimtelijke planning** bij nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen.

We kunnen deze voorgestelde punten en alle extra maatregelen tegen droogte niet alleen uitvoeren. Net als bij iedere natuur- of sociale crisis moeten we **dit samen doen. Samen met de Provincie Noord-Brabant, Brabant Water, de landbouw, de bedrijven en natuurlijk samen met ons, de inwoners.**

Inclusief beter van uit een landelijke niveau via b.v. Unie van waterschappen of Rijkswaterschap.

Mijn oproep vandaag is daarom eenvoudig:

“Vanaf nu telt elke druppel, anders is het te laat”.

Laten we nú beginnen met extra maatregelen om minder grondwater te gebruiken.

Laten we deze winter en voorjaar het water vasthouden, zodat we genoeg water hebben voor de droogte van morgen.

Laten we beginnen met een brede campagne waarin de waarde van water centraal staat.

Laten we boeren helpen met efficiëntere irrigatiesystemen en de industrie stimuleren om circulaire watereconomie te ontwikkelen.

Want water besparen is geen keuze voor later. Het is een verantwoordelijkheid van vandaag.

Dank u wel.

Maria Judith Sanabria

Stichting Semblis

Tel : 0651445365

m.sanabria@semblis.org

Samenvatting inspraak Henk Kerkers *(ZLTO-afdelingsvoorzitter Groote Heide en melkveehouder in Sterksel)*

- De huidige droogte heeft grote gevolgen voor de agrarische bedrijfsvoering. Dit raakt niet alleen de opbrengst en productkwaliteit, maar ook de mineralenkringloop en het bodemleven.
- Beregening is essentieel om gewassen vitaal te houden, de opname van nutriënten mogelijk te maken en schade door droogtestress te beperken. Voor grasland is dit bovendien een belangrijke periode om de grasmat te herstellen. Doorzaaien van grasland en het inzaaien van kruidenrijk grasland vraagt om voldoende vocht. Hoewel wordt gehoopt op neerslag, kan een beregeningsbeurt noodzakelijk zijn om dit mogelijk te maken.
- Ook in de akkerbouw blijft beregening richting het einde van het groeiseizoen voor diverse gewassen noodzakelijk om te kunnen oogsten, denk aan aardappelen.
- ZLTO ziet meer in structurele samenwerking dan in ad-hocmaatregelen. In lijn met het Koersdocument Beregenen willen wij samen met het waterschap zoeken naar manieren om water zo effectief mogelijk vast te houden in het gebied en op de percelen.
- De landbouw is niet alleen een gebruiker van water, maar is de enige sector die ook een belangrijke bijdrage levert aan het vasthouden van regenwater en het aanvullen van grondwater. Agrariërs werken hier al actief aan, onder meer via kleinschalige initiatieven op bedrijfs- en buurniveau, zoals het 'mini-waterschap' in Leende.
- ZLTO stimuleert dergelijke initiatieven en ziet kansen om deze samen met waterschappen en andere partijen verder uit te bouwen. Juist in een tijd waarin extremen van droogte en neerslag elkaar steeds vaker afwisselen, is gezamenlijke inzet nodig voor een robuust watersysteem. Innovatie en techniek kunnen hieraan bijdragen, bijvoorbeeld door peilgestuurde infiltratie en gestuurd omhoog brengen van water naar hoger gelegen gebieden.
- Binnen de landbouwsector wordt al volop geïnvesteerd in innovaties en maatregelen, zoals druppelirrigatie, sensortechnologie, peilgestuurde drainage, inzet stuwen, waterberging en -opslag, bodemverbetering en nieuwe rassen.
- ZLTO denkt graag mee over oplossingen, maar ziet ad-hocmaatregelen niet als de structurele oplossing voor het waterbeheer. De inzet moet gericht zijn op langetermijnoplossingen die zowel bijdragen aan een robuust watersysteem als aan een toekomstbestendige voedselvoorziening.